

Zakaj samo učinkovita proizvodnja ni več dovolj: strateški premiki za dobo umetne inteligence

Peter Wostner, UMAR

KAKOVOST ŽIVLJENJA V SLOVENIJI

Poročilo o razvoju 2026

KAKOVOST ŽIVLJENJA V SLOVENIJI

Poročilo o razvoju 2026

GOSPODARSTVO

DRUŽBA

DRŽAVA

OKOLJE

Gospodarstvo

Kako ustvariti več?

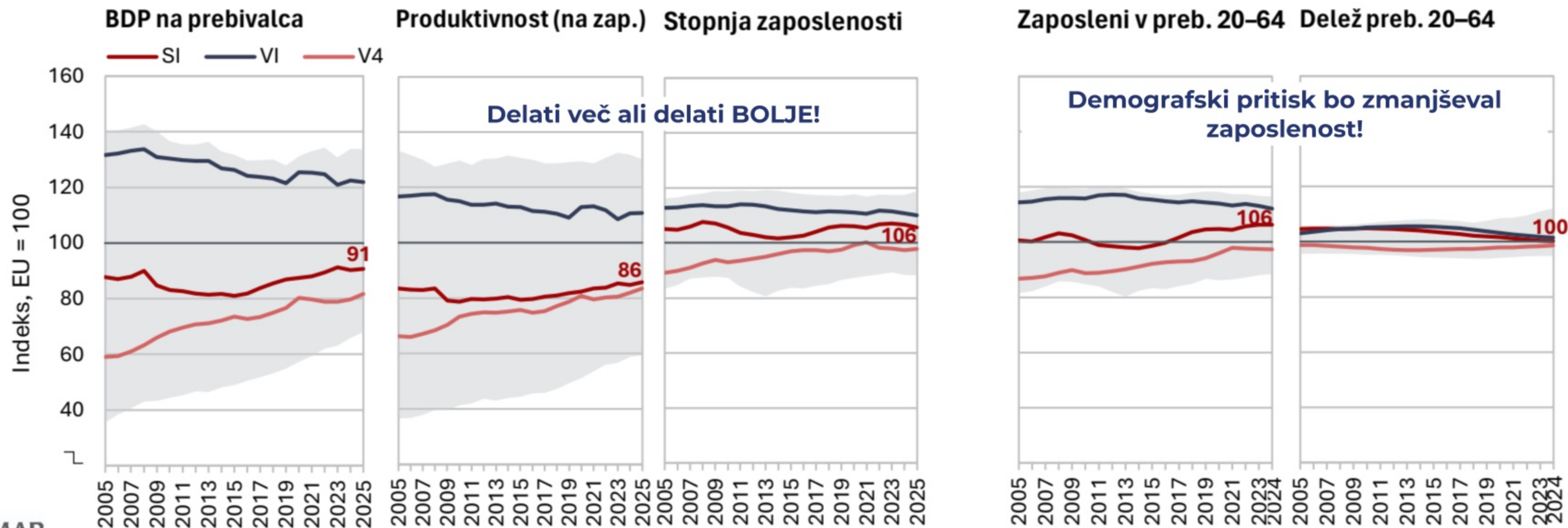
Ekonomska uspešnost: makro

==> Produktivnost

Rast produktivnosti v zadnjih 25 letih (razen 2009-2014) nad povprečjem EU in VI, in tudi v letu 2025.

A s trendom upočasnjevanja, ki je sicer prisoten povsod, a se je v Sloveniji začel prej:

2000–2009: SI ~ kot V4 (3,0 % SI vs. 3,8 % V4) / Izgubljeno "desetletje": 2009–2014: 0 % SI vs. 1,1 % V4 ter 2015–2019: 1,3 % SI vs. 2,4 % V4 / 2020–2025: oboji 1,2 %.

Gospodarstvo

Iz dobaviteljsko-izvajalske v
INOVACIJSKO-USTVARJALNO paradigmo

Kako ustvariti več?

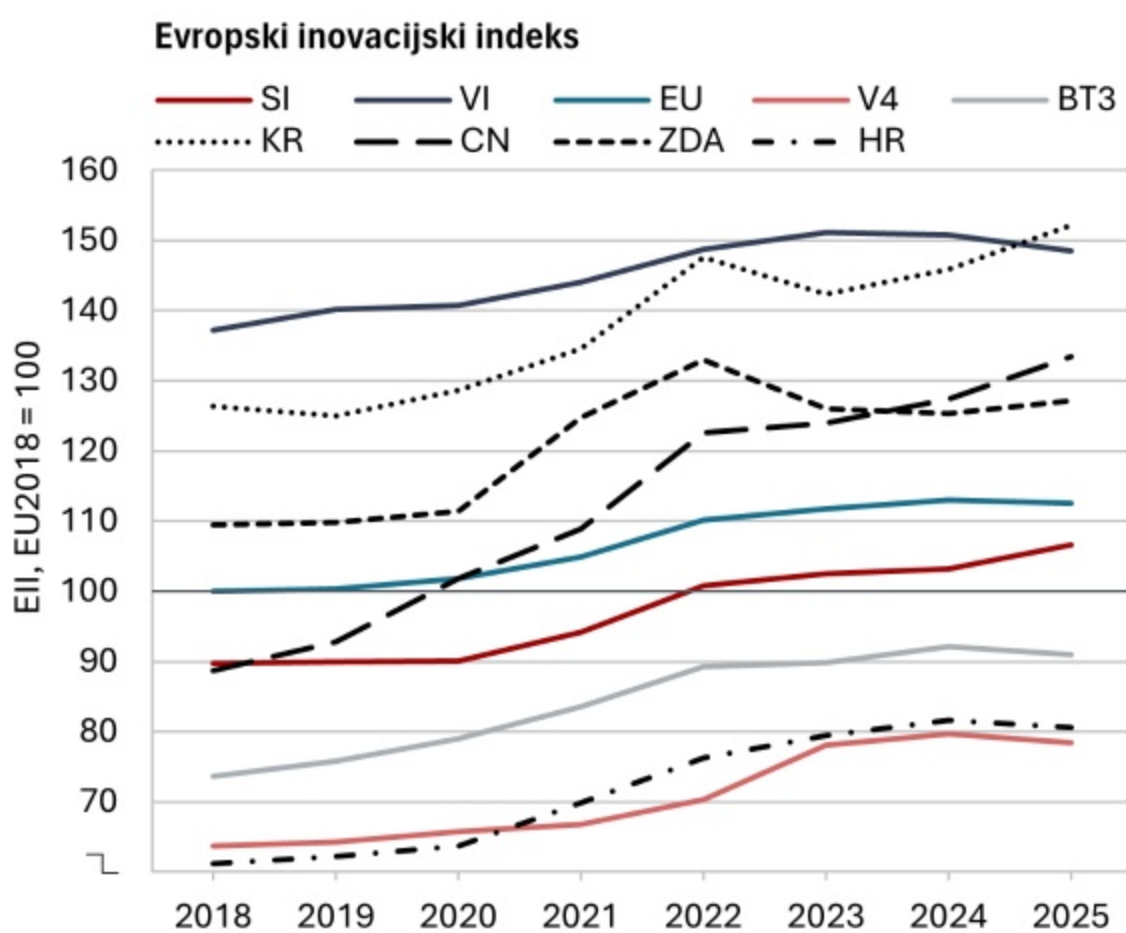

Inovacijska uspešnost Slovenije

Primerjalno je Slovenija, z vidika (tradicionalnih) strukturnih lastnosti, še vedno v močni poziciji!

Vse večji pritisk izven EU

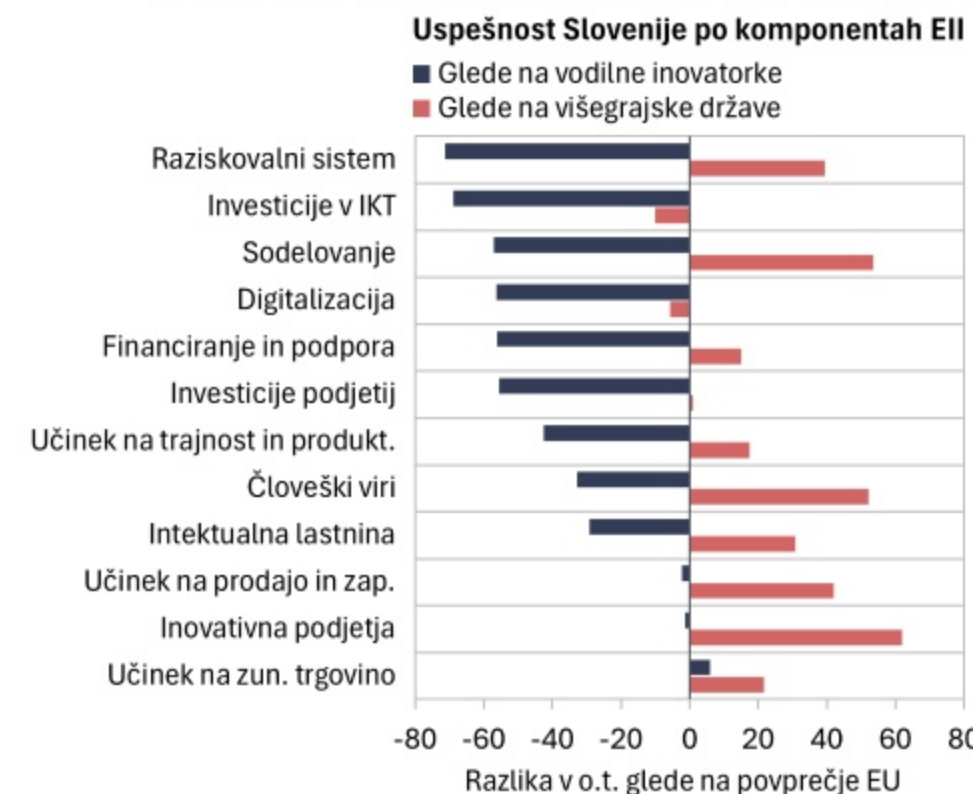
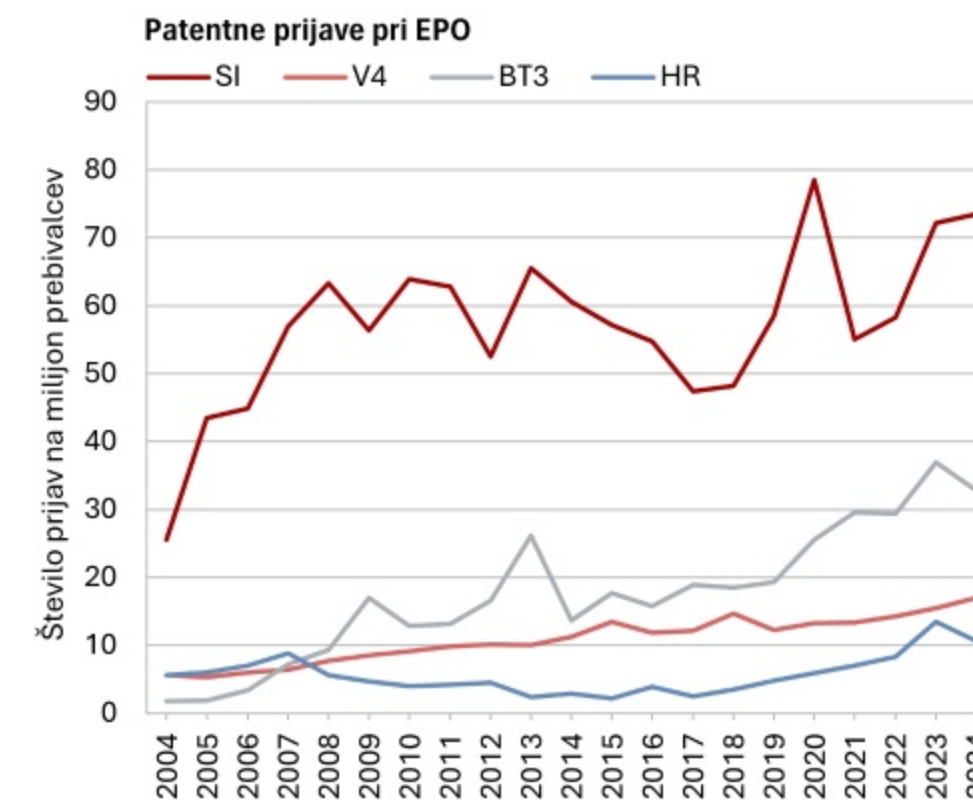
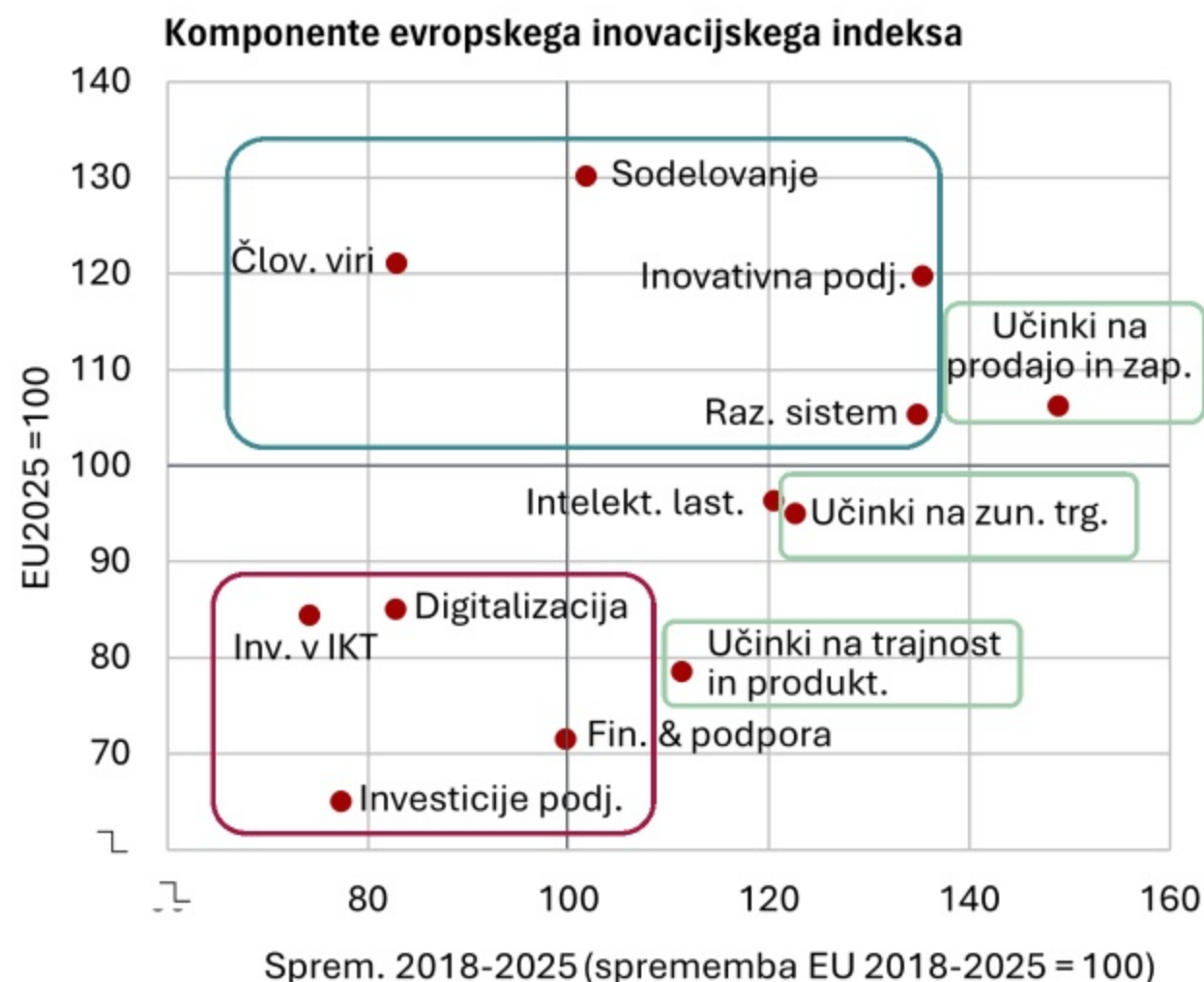
2018–2025: šesti največji napredek v EU

+ človeški viri, inovacijska aktivnost, povezanost, raziskovalni sistem

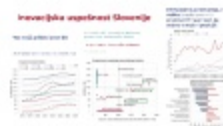
- digitalizacija, investicije, podpora

+ učinkovitost

Gospodarstvo

Iz dobaviteljsko-izvajalske v
INOVACIJSKO-USTVARJALNO paradigmo

(Drznejši)
POSLOVNI MODELI

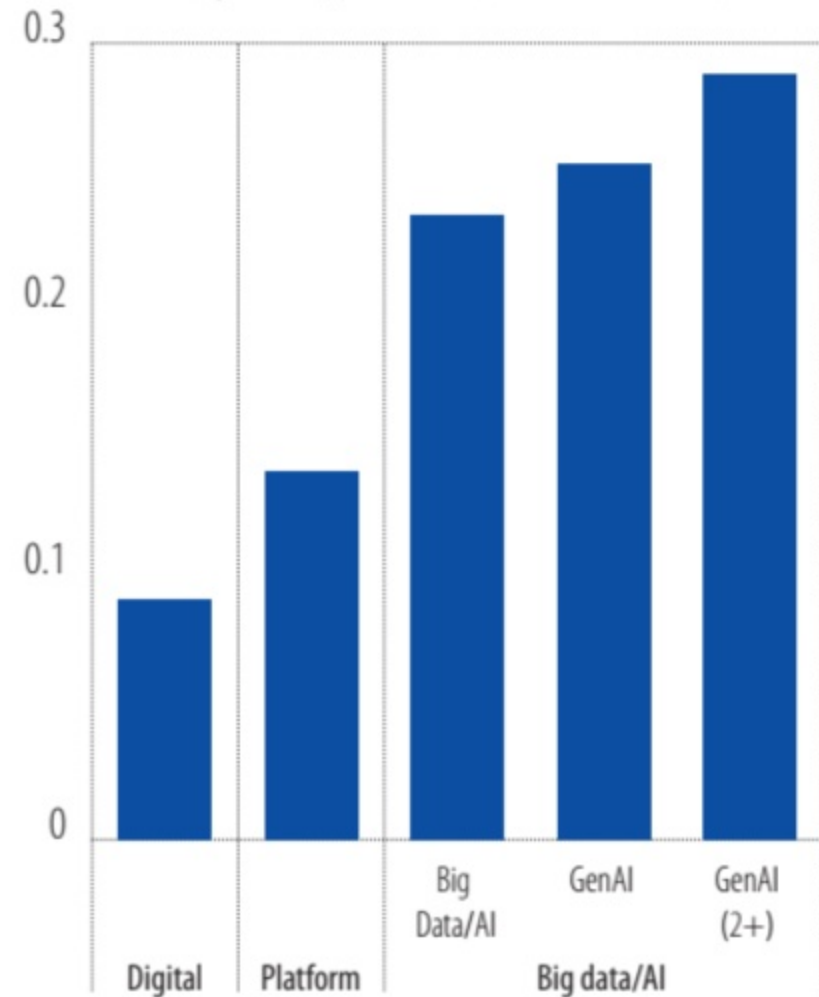
Kako ustvariti več?

Digitalizacija

Produktivnost:
uvajanje & integracija

b. Total factor productivity difference for EU firms using digital technologies (log linear approximation, 0.01=1% increase)

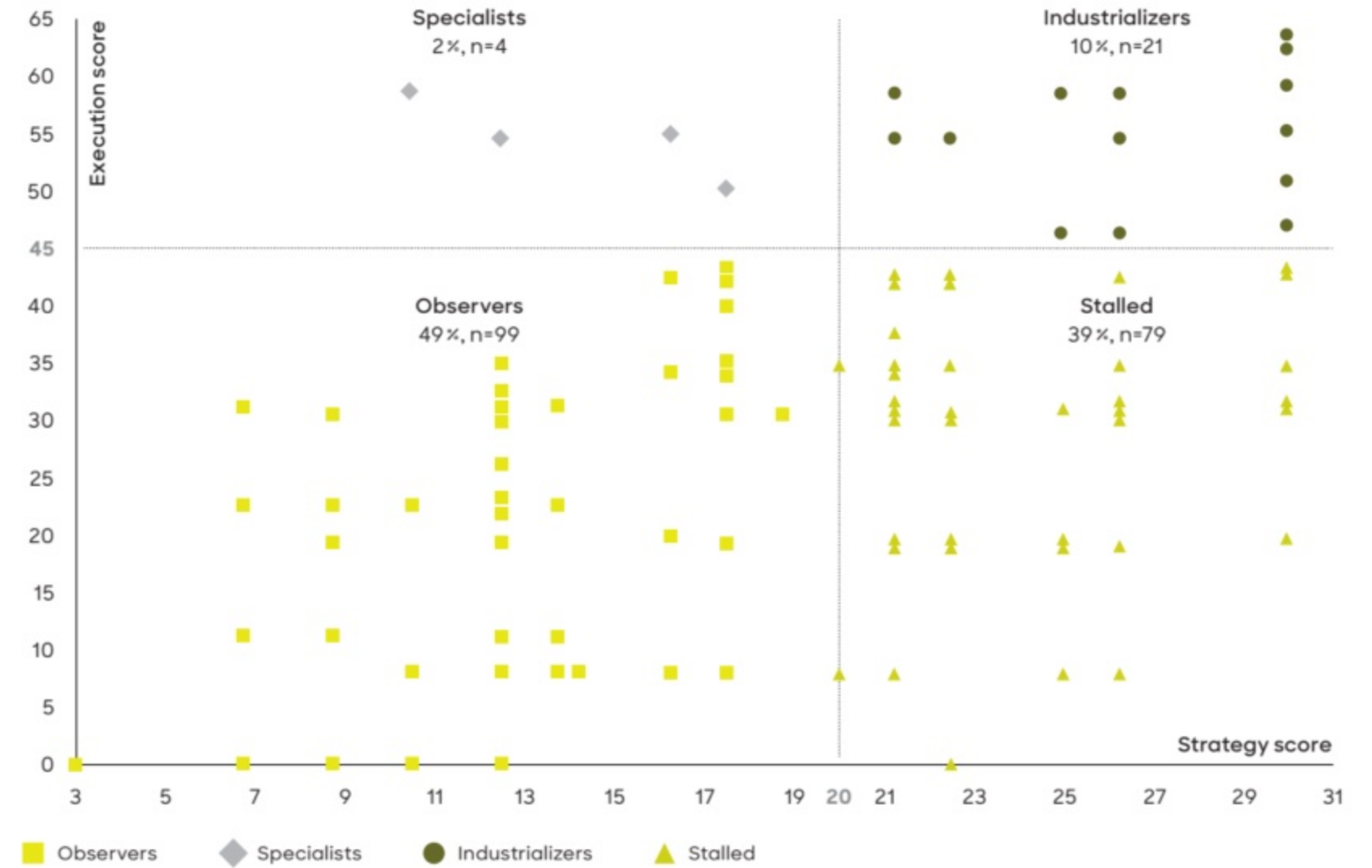
Kako:
glavni izziv digitalizacije ni tehnološki

Hitrost

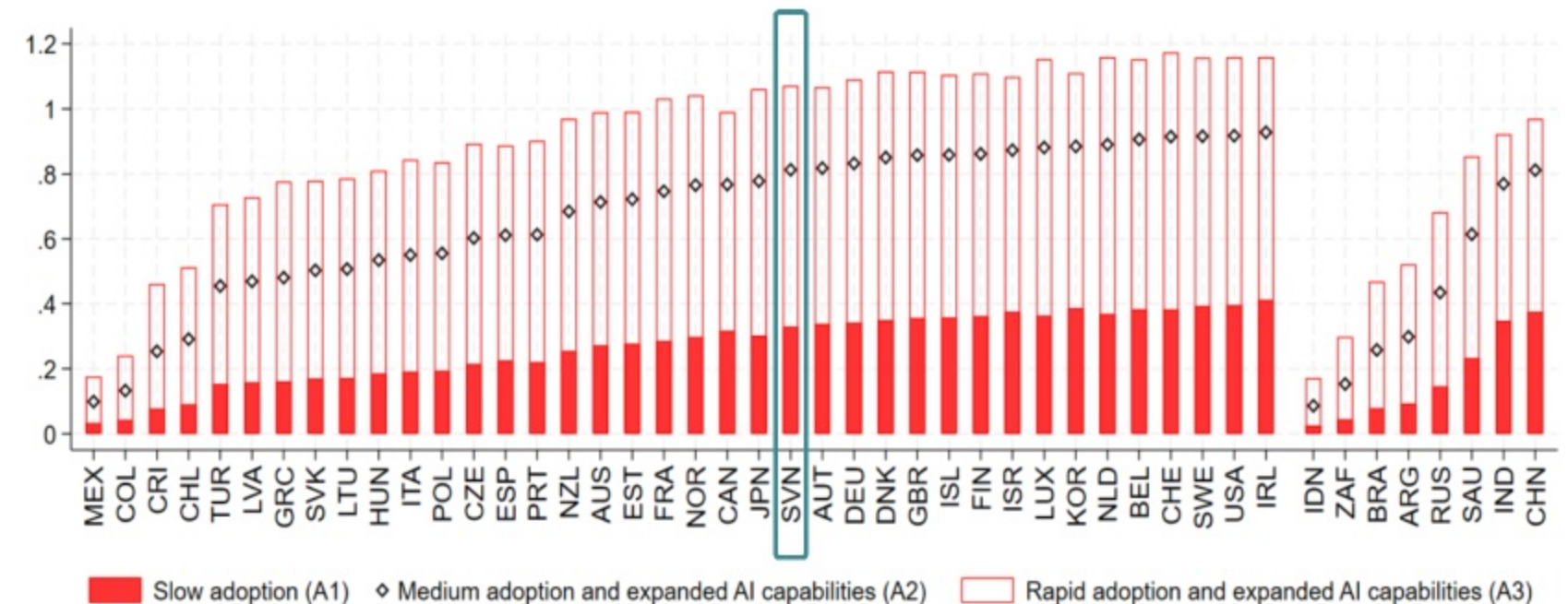
C High investment does not guarantee high returns

AI performance matrix

Roland Berger, 2026: "The AI value gap"

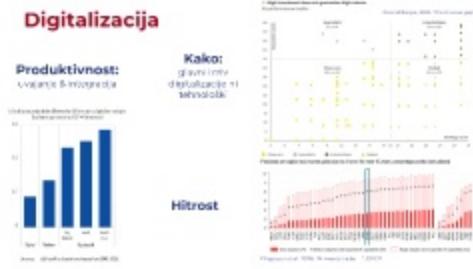
Predicted per capita real income gains due to AI over the next 10 years, percentage points (annualised)

Filippucci et al., 2026: "AI meets trade: ... ", OECD

(Drznejši)

POSLOVNI MODELI

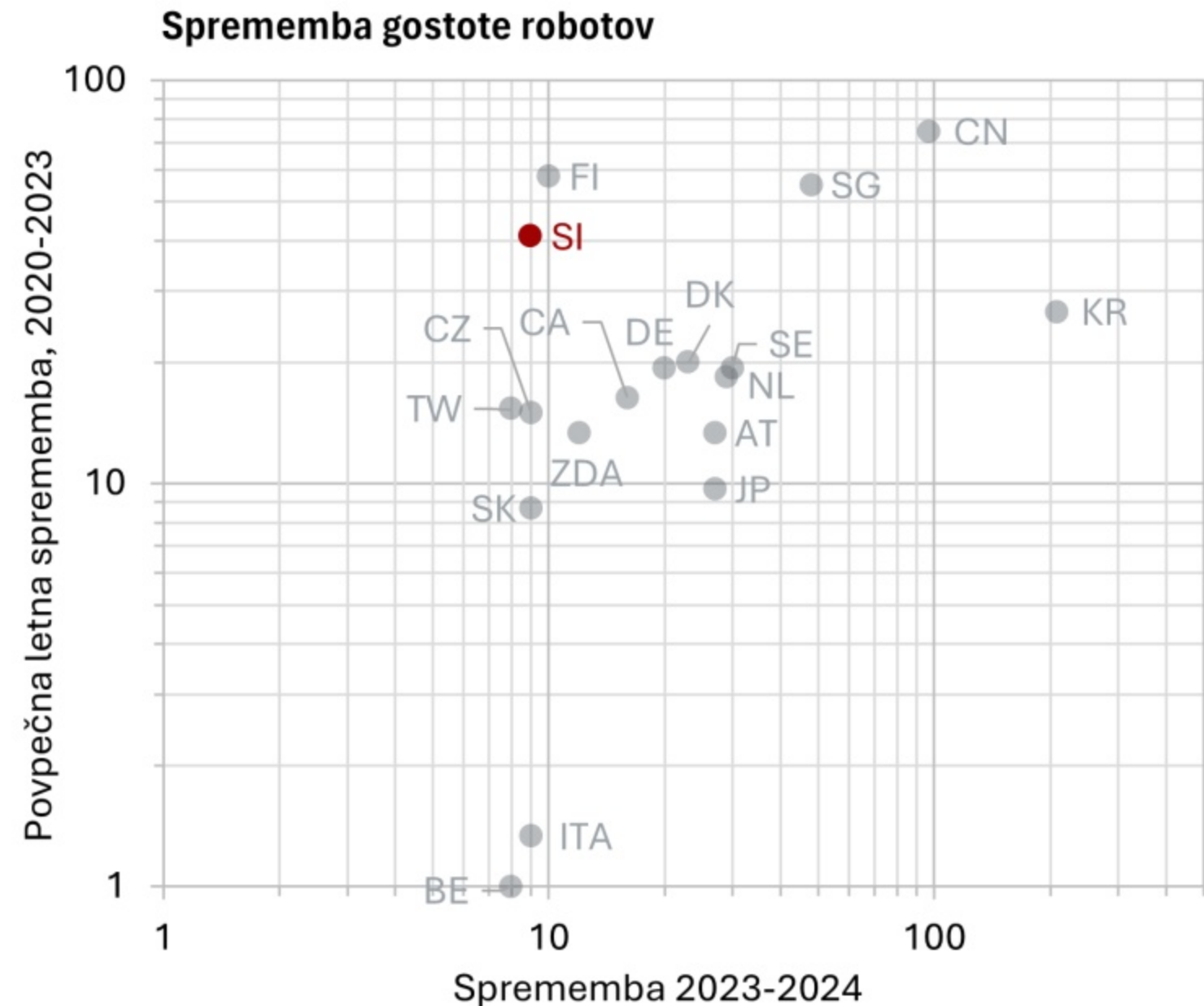
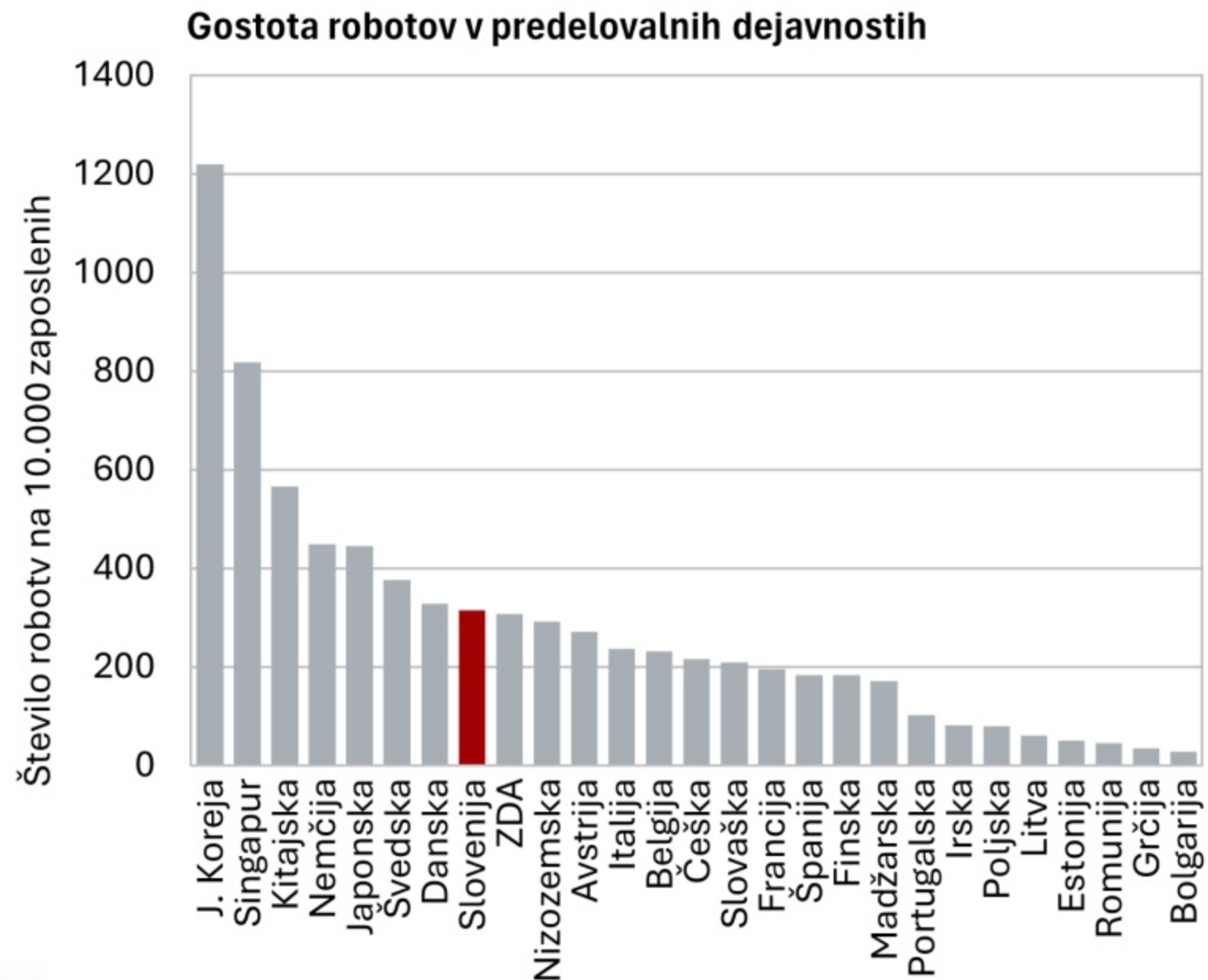
Operativna odličnost

Poslovna preobrazba

Obvladovanje industrije 3.0

Slovenija na področju **industrijske robotizacije** ohranja položaj ene vodilnih držav v EU in na svetu, vendar ob opazni upočasnitvi uvajanja robotov v letu 2024.

Slovenska podjetja so tudi **odlično integrirana v dobavne verige**: 38 % jih deli podatke o dobaviteljih in strankah prek dobaviteljskih informacijskih sistemov, kar je največ v EU.

Zaostajanje pri industriji 4.0

Slovenija še naprej **zaostaja pri prehajanju v podatkovno podprto poslovanje:**

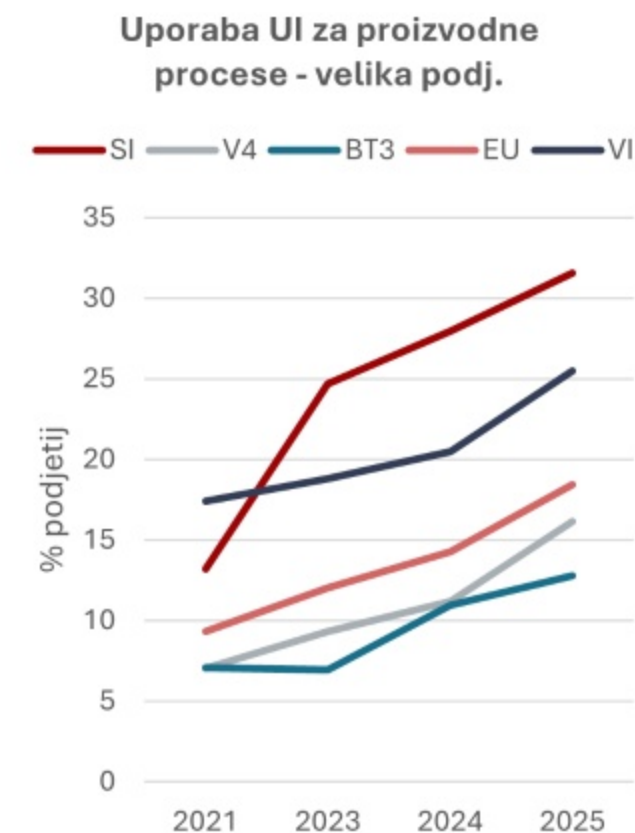
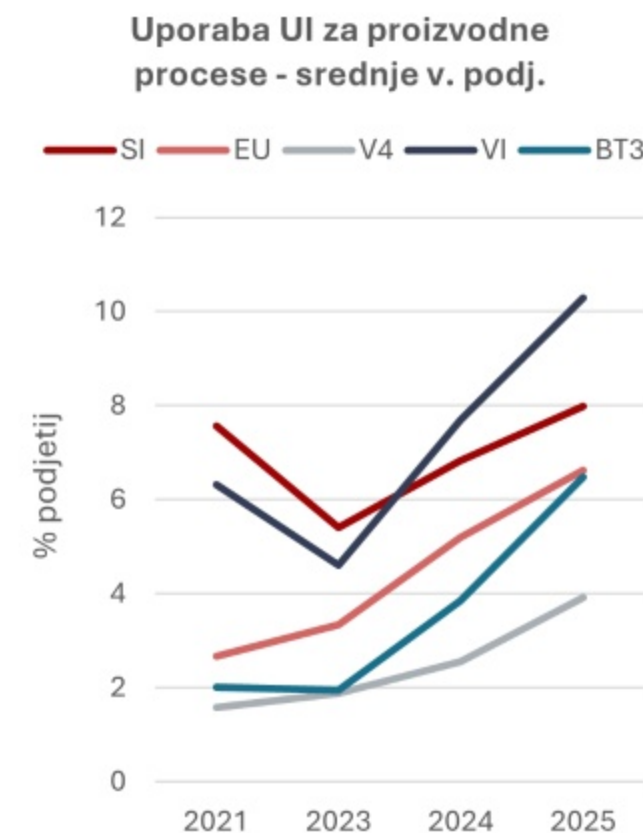
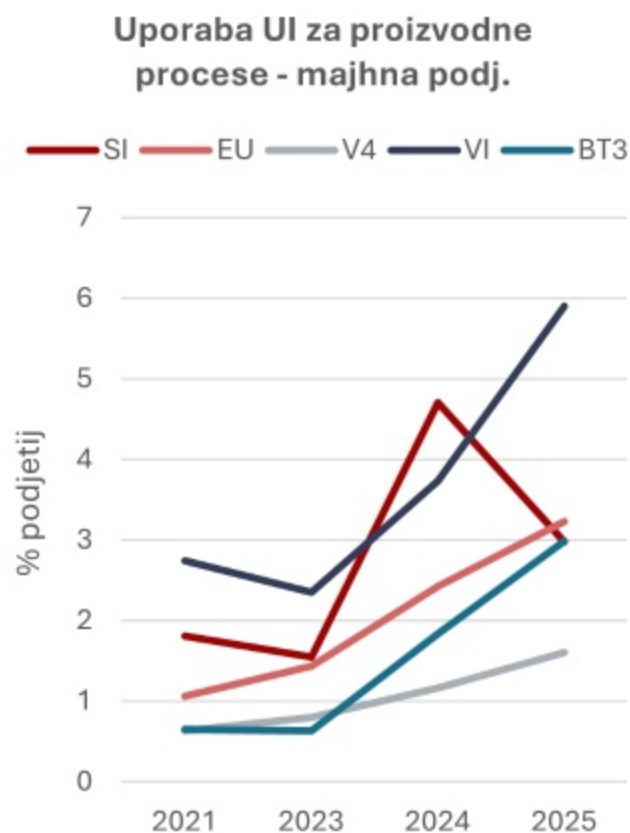
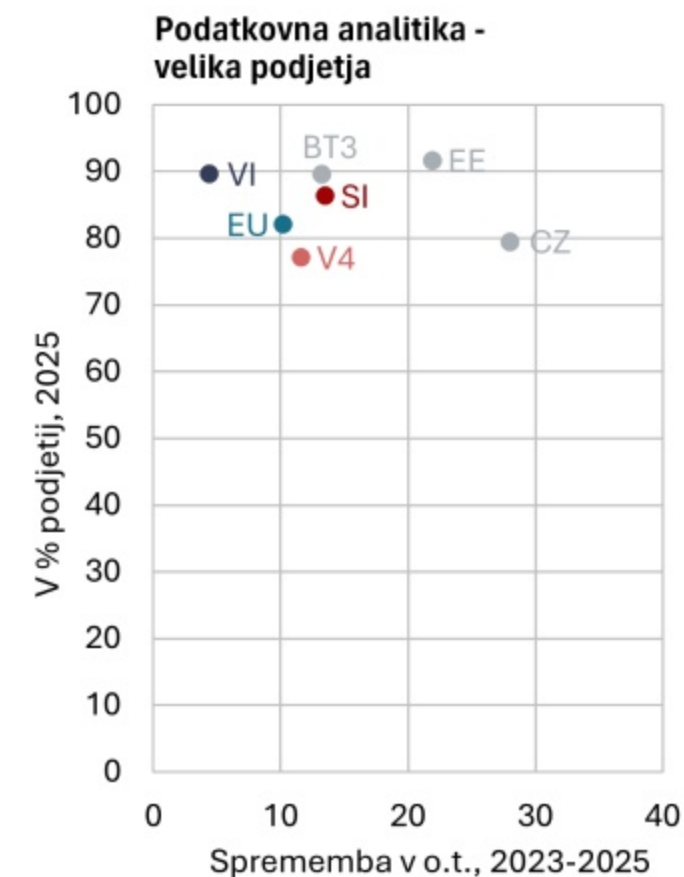
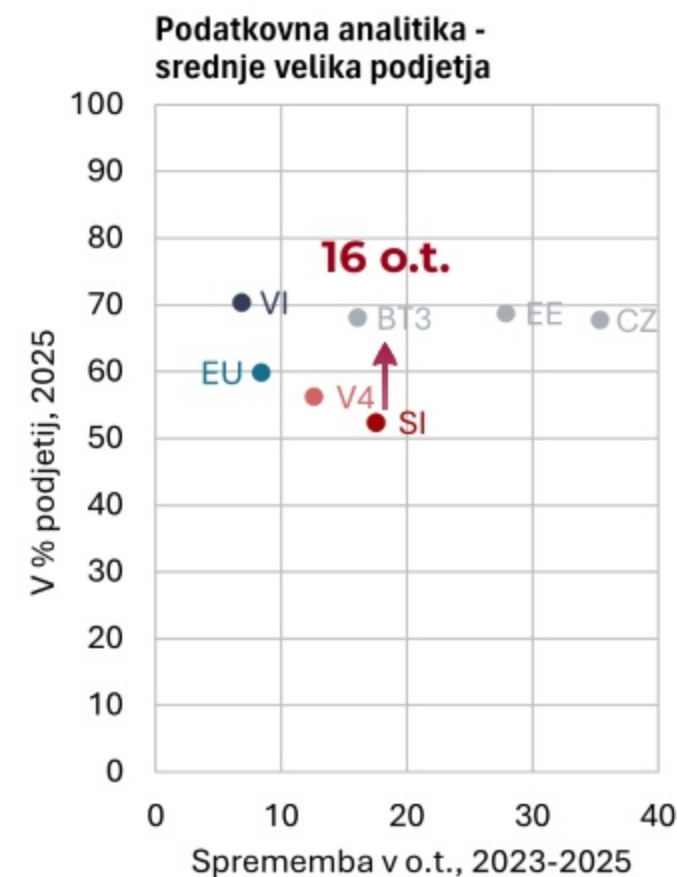
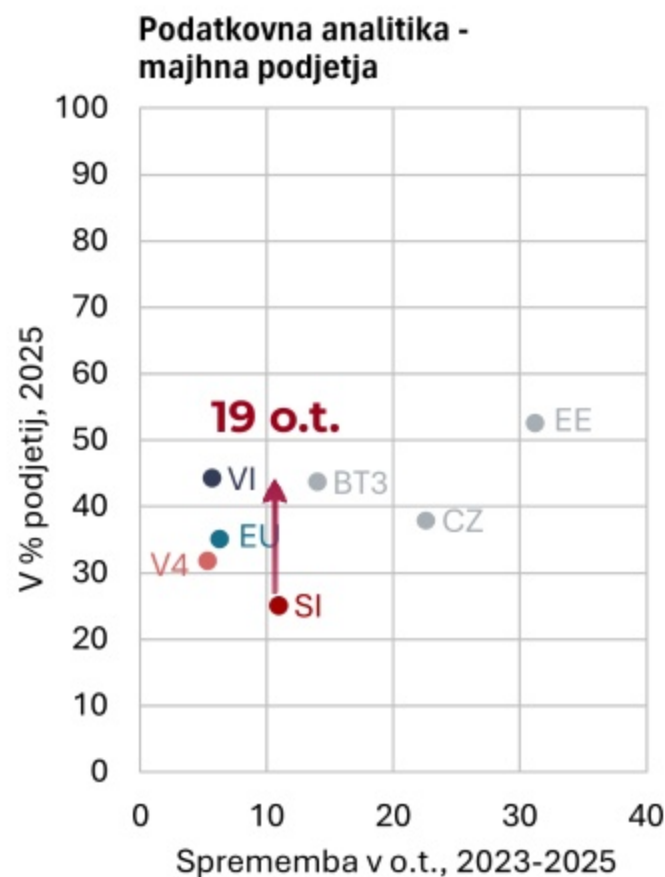
- oblačne tehnologije,
- orodja poslovne inteligence
- ter naprednejša **podatkovna analitika** (majhna in srednje velika podjetja: 24. in 21. mesto v EU, vrzel sicer zmanjšujejo, a počasneje kot npr. Češka ali Estonija).

Uporaba najzahtevnejših tehnologij v proizvodnji (umetna inteligenca):

==> velika podjetja uspevajo ohranjati vodilni status (3. mesto),

==> srednja in še posebej majhna podjetja pa izgubljajo:

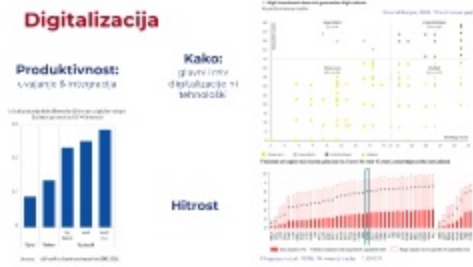
- srednja p.: 8. mesto, s hitrim približevanjem BT3
- majhna p.: iz vodilne države na povprečje.

(Drznejši)

POSLOVNI MODELI

Od dobaviteljev k ustvarjalcem nove vrednosti
=> DRZNOST

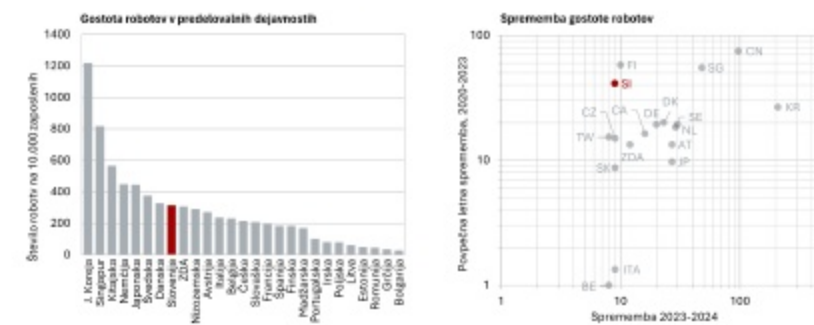
Operativna odličnost

Poslovna preobrazba

Obvladovanje industrije 3.0

Slovenija na področju **industrijske robotizacije** ohranja položaj ene vodilnih držav v EU in na svetu, vendar ob opazni upočasnitvi uvajanja robotov v letu 2024.

Slovenska podjetja so tudi **odlično integrirana v dobavne verige**: 38 % jih deli podatke o dobaviteljih in strankah prek dobaviteljskih informacijskih sistemov, kar je največ v EU.

Zaostajanje pri industriji 4.0

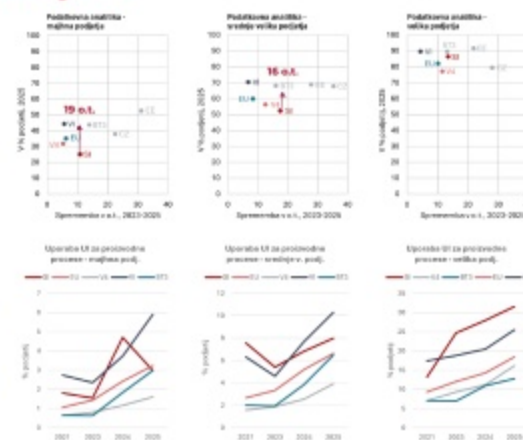
Slovenija se naprej **zaostaja pri prehajanju v podatkovno podprto poslovanje**:

- oblačne tehnologije,
- orodja poslovne inteligence
- ter naprednejša **podatkovna analitika** (majhna in srednje velika podjetja: 24. in 21. mesto v EU, včasih sicer zmanjšujejo, a počasneje kot npr. Češka ali Estonija).

Uporaba najzahtevnejših tehnologij v proizvodnji (umetna inteligenca):

=> velika podjetja uspevajo ohranjati vodilni status (3. mesto),

=> srednja in še posebej majhna podjetja pa izgubljajo:
• srednja p. 8. mesto, s hitrim približevanjem BT3
• majhna p. 12 vodilne države na povprečje.

Od dobaviteljev k ustvarjalcem nove vrednosti

==> DRZNOST

Drznost: novi proizvodi (= izdelki in storitve) **za trg:**

==> **izvirni, drugačni, inovativni proizvodi**

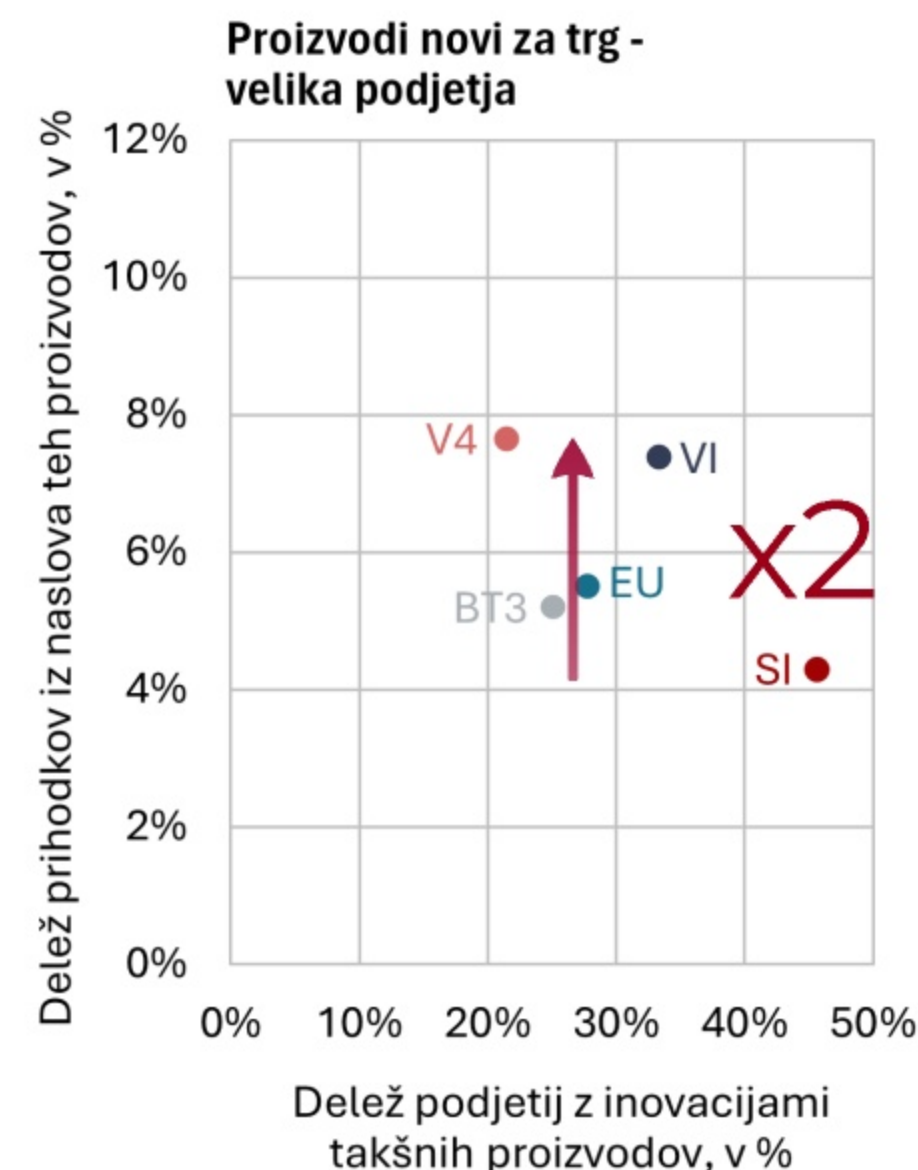
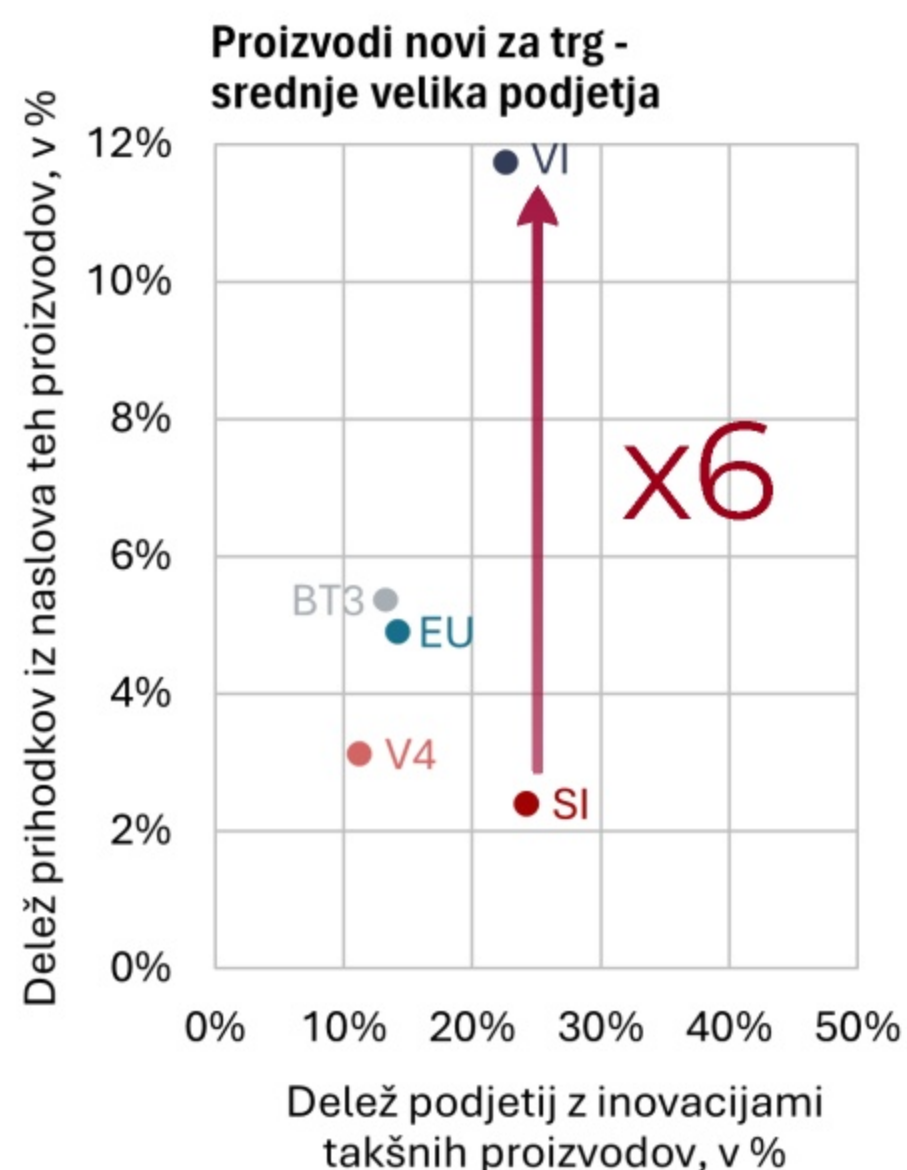
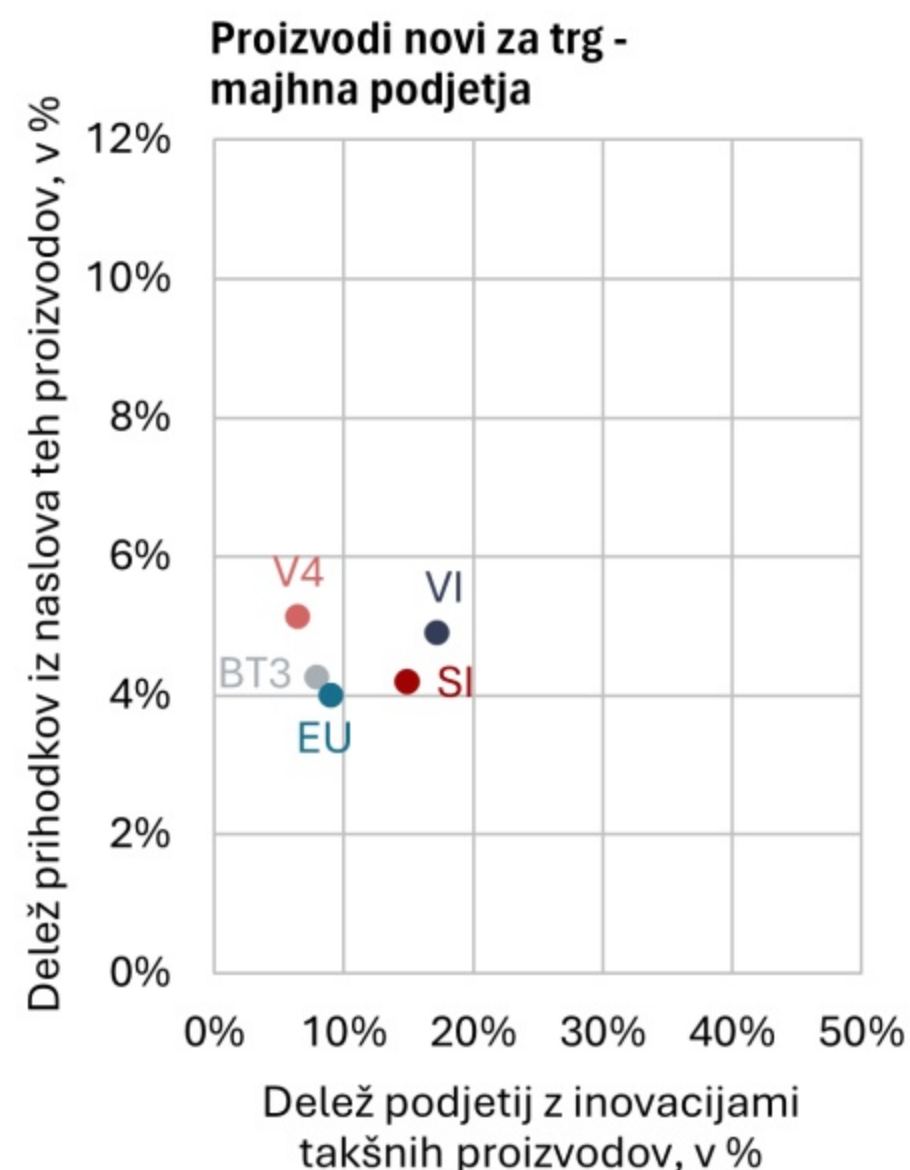
==> **visoka dodana vrednost.**

Preveč zadržan, previden, defenziven oz.

premalo drzen in ambiciozen **pristop,**

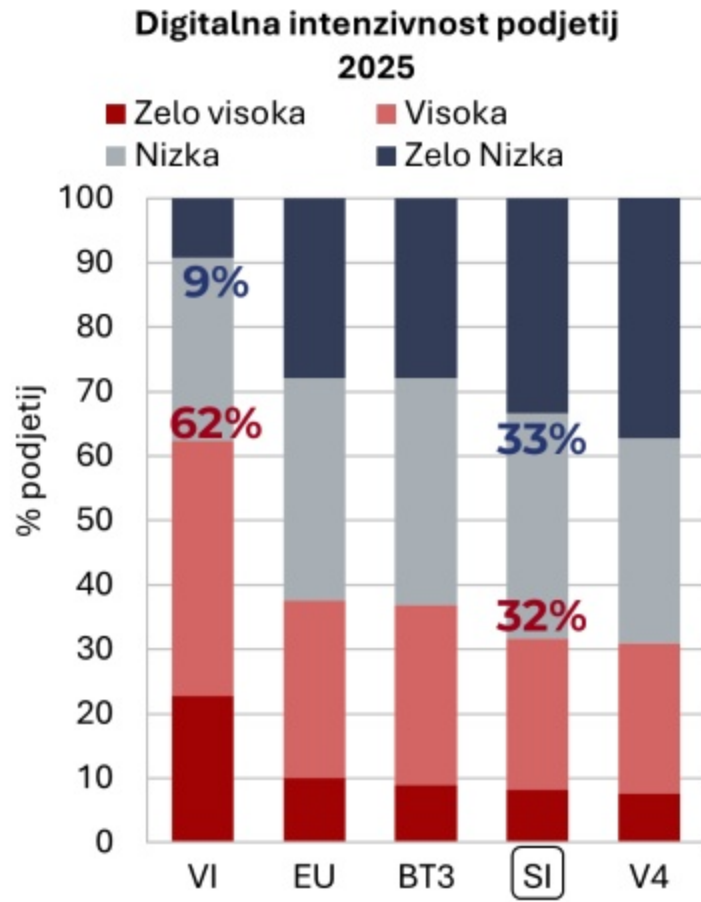
še posebej srednje velikih in velikih podjetij:

- visok delež podjetij z inovacijami takšnih proizvodov (širina),
- ob nizkem deležu prihodkov iz njihovega naslova.

Poslovna preobrazba

Integracija digitalnih tehnologij

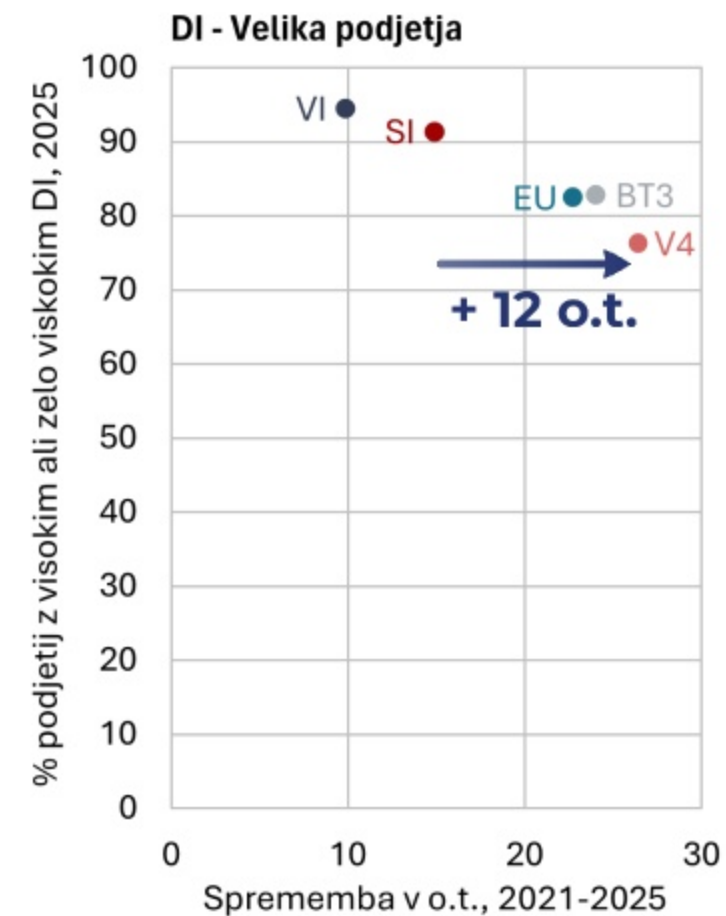
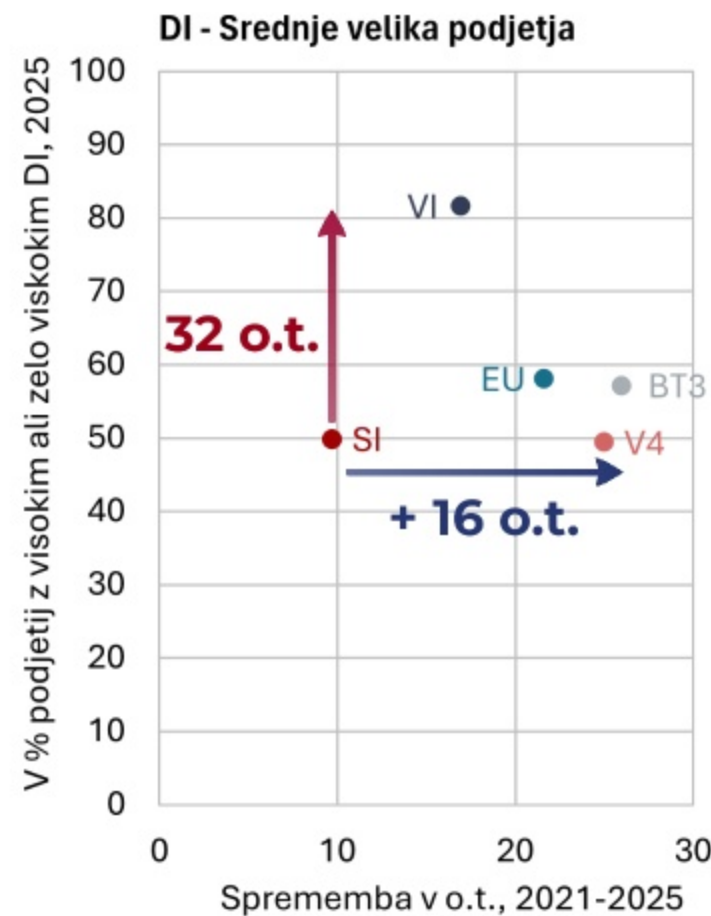
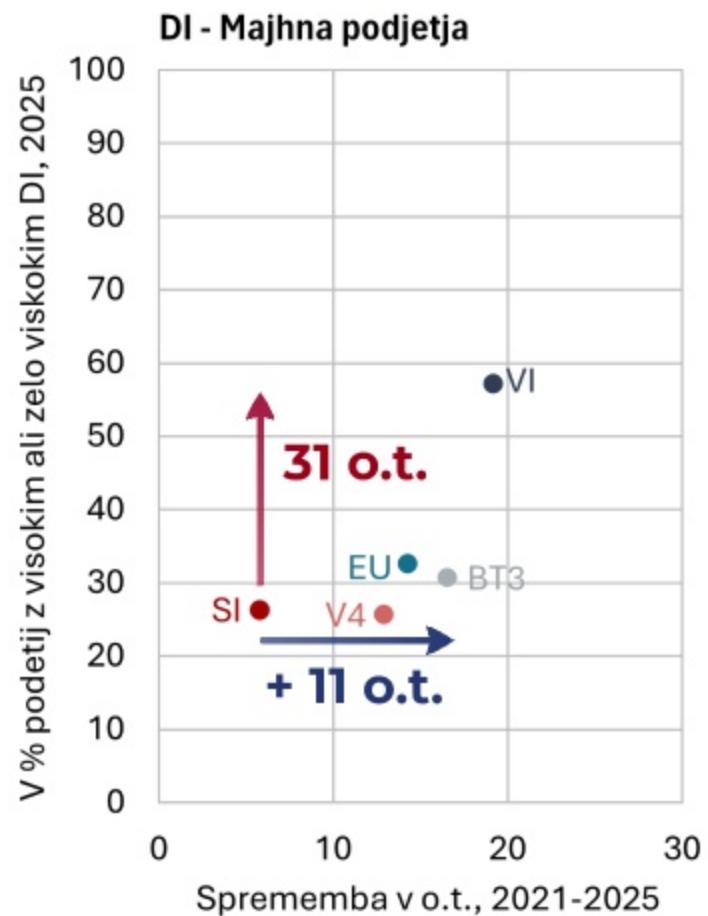
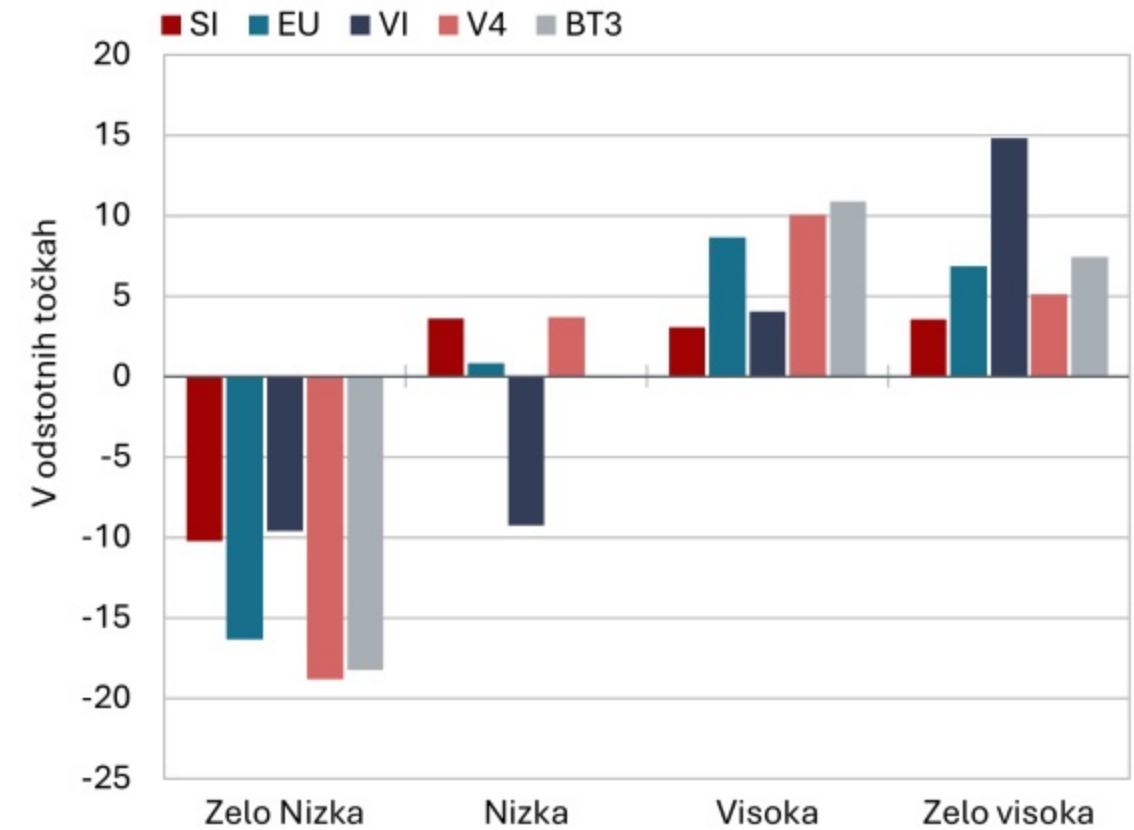
Slovenija na področju digitalizacije podjetij izgublja korak z EU in primerljivimi skupinami držav ter pogloblja vrzel do vodilnih inovatorok:

- 18. mesto po deležu podjetij z vsaj visoko digitalno intenzivnostjo.

Po napredku 2021-2025 Slovenija na 24. mestu v EU.

Zaostanek je še posebej izrazit pri majhnih in srednje velikih podjetjih, ki tudi znatno počasneje napredujejo od ostalih držav.

Sprememba deleža podjetij glede na njihovo digitalno intenzivnost 2021-2025

Poslovna preobrazba

Roland Berger, 2026: "The AI value gap":

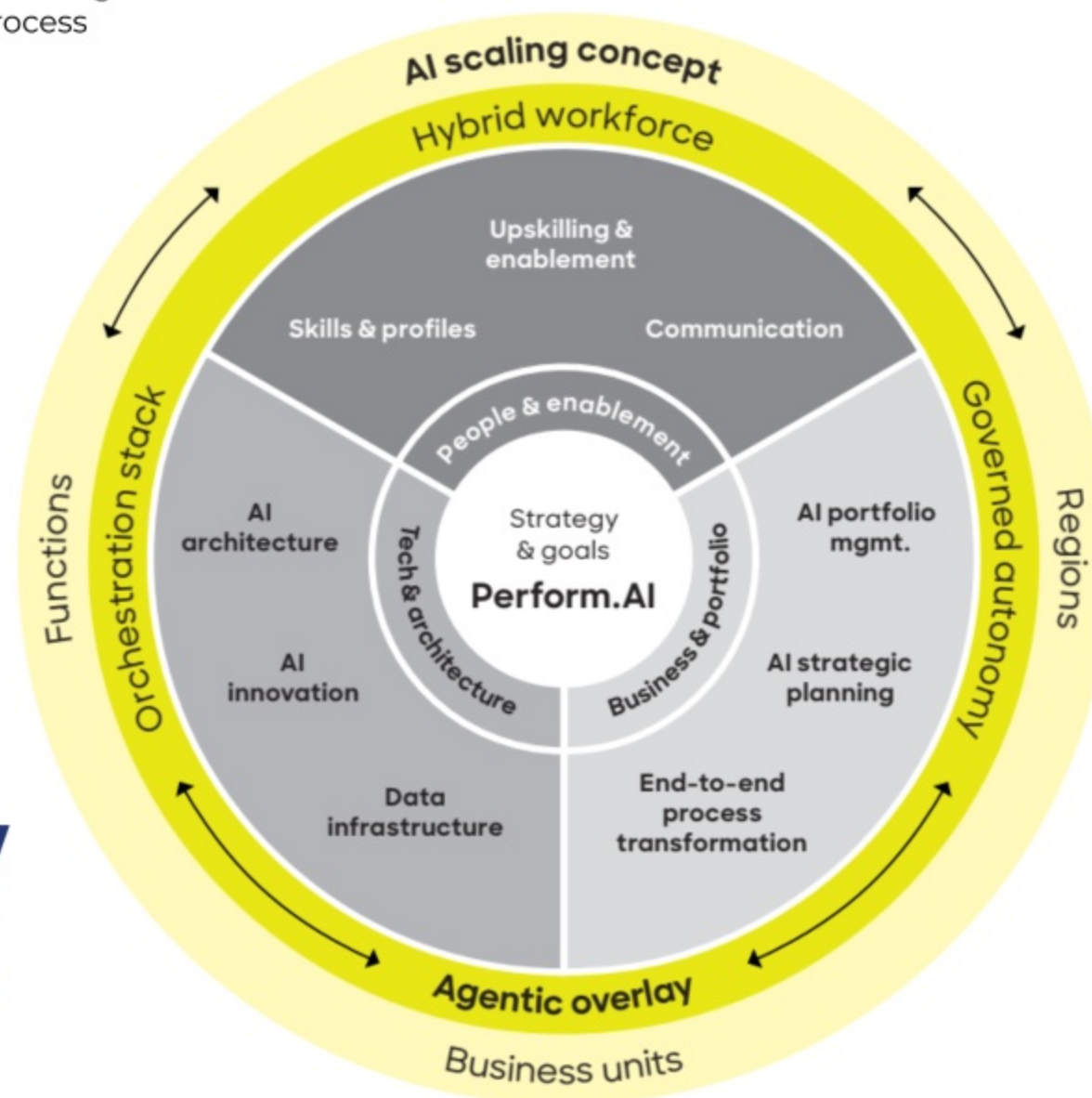
71% of Industrializers ... are... **transforming existing systems rather than building around them** ... which requires **end-to-end process transformation** across functions and business units. Stalled companies allow legacy complexity to stand in the way of deep integration.

Stanford Digital Economy Lab, april 2026: "The Enterprise AI Playbook Lessons from 51 Successful Deployments":

Technology is not the hardest part.

77% of the hardest challenges were invisible and intangible costs: change management, data quality, and process redesign.

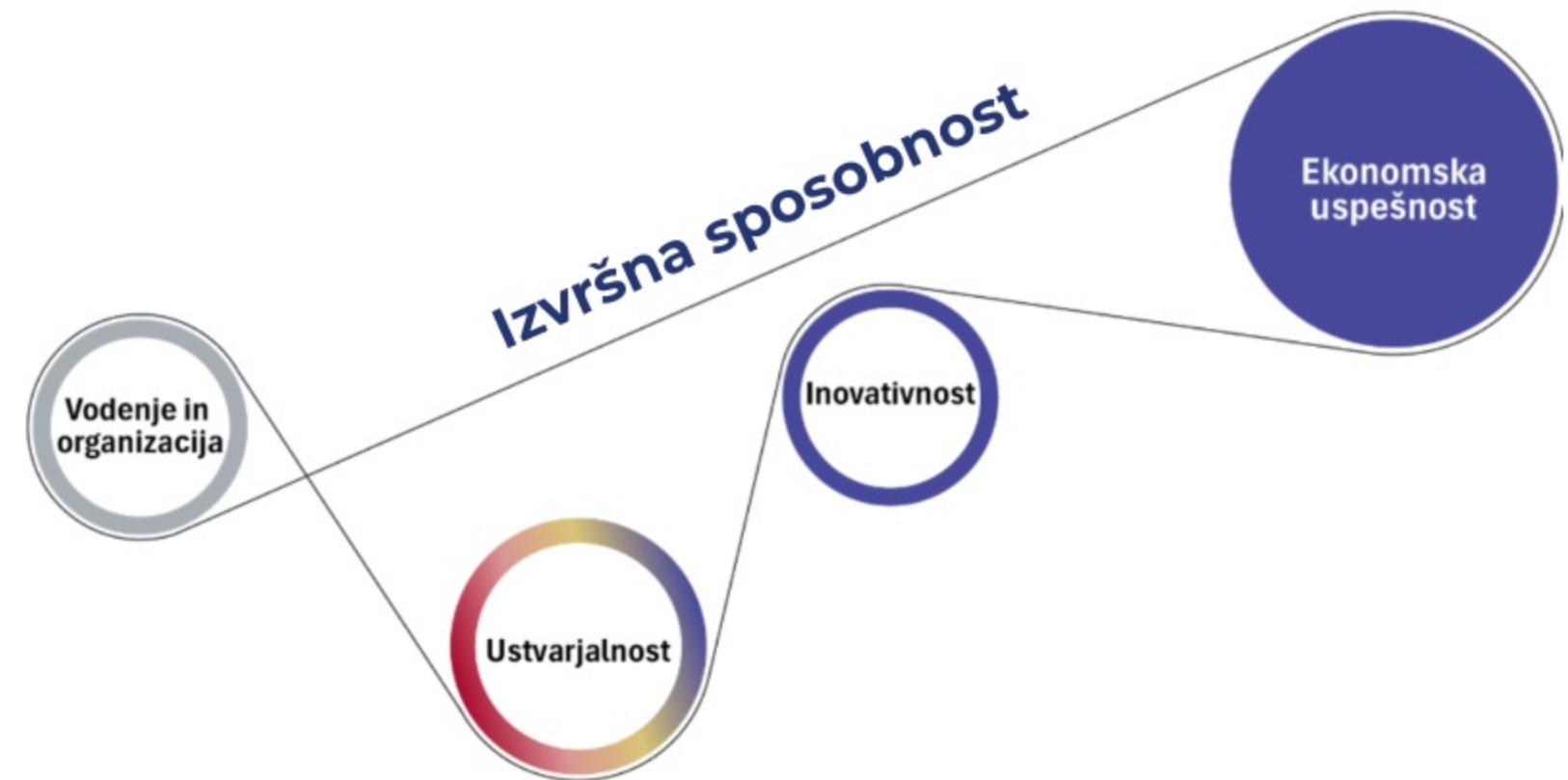
Ljudje

Tehnologija / digitalizacija

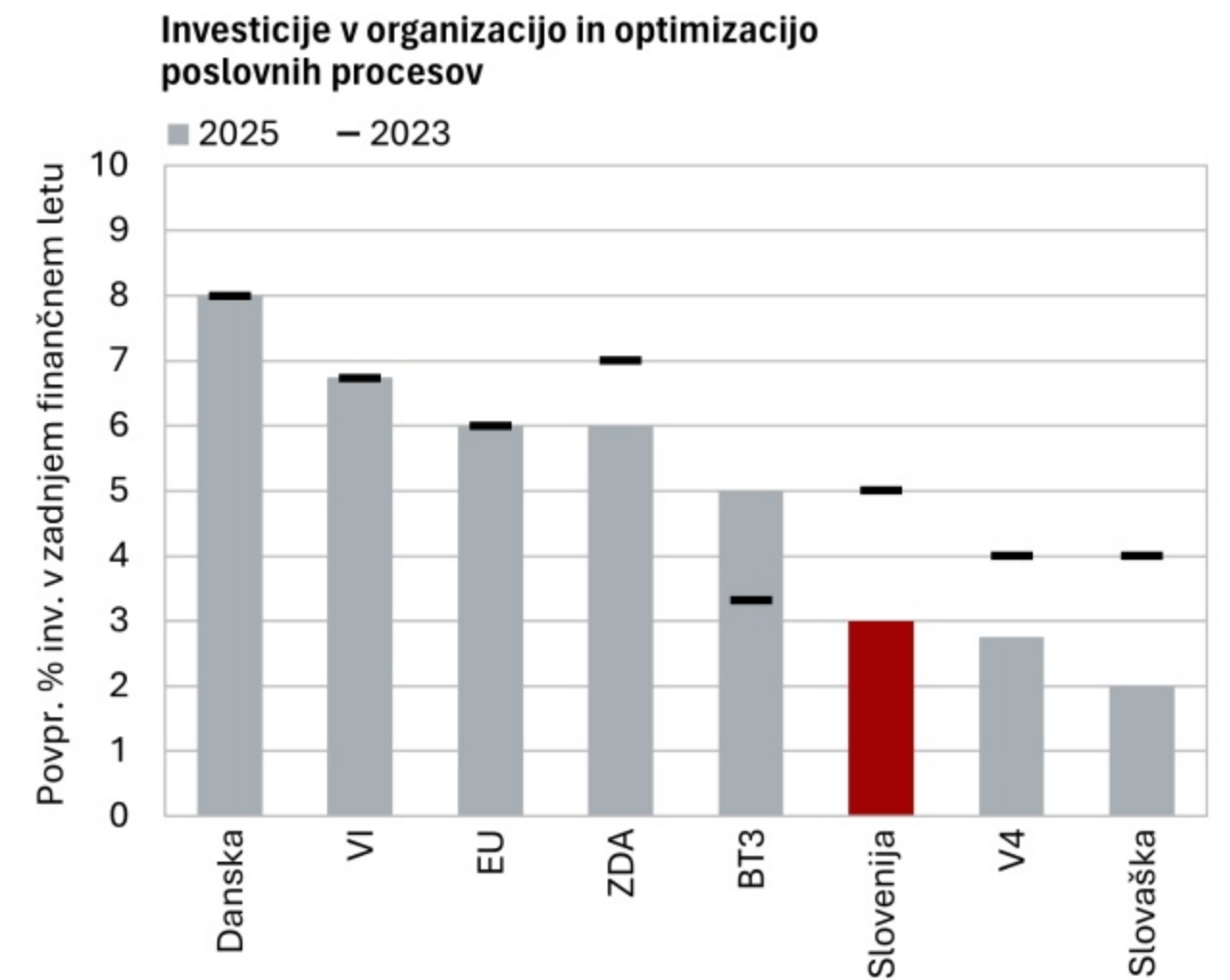
Strategija in procesi

Organizacija

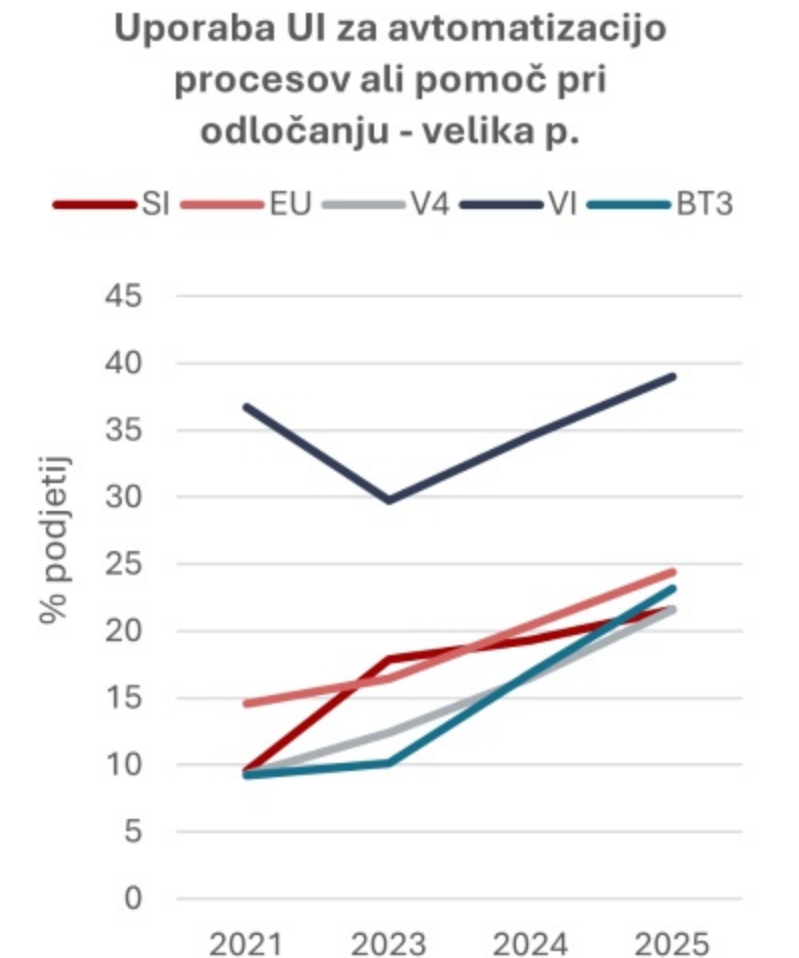
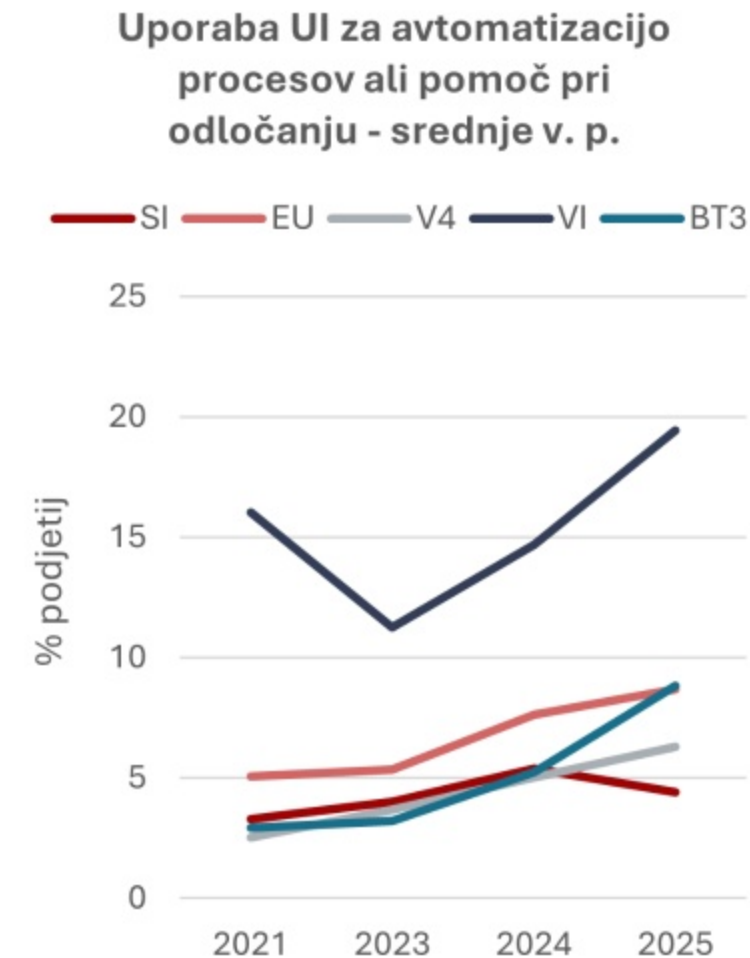
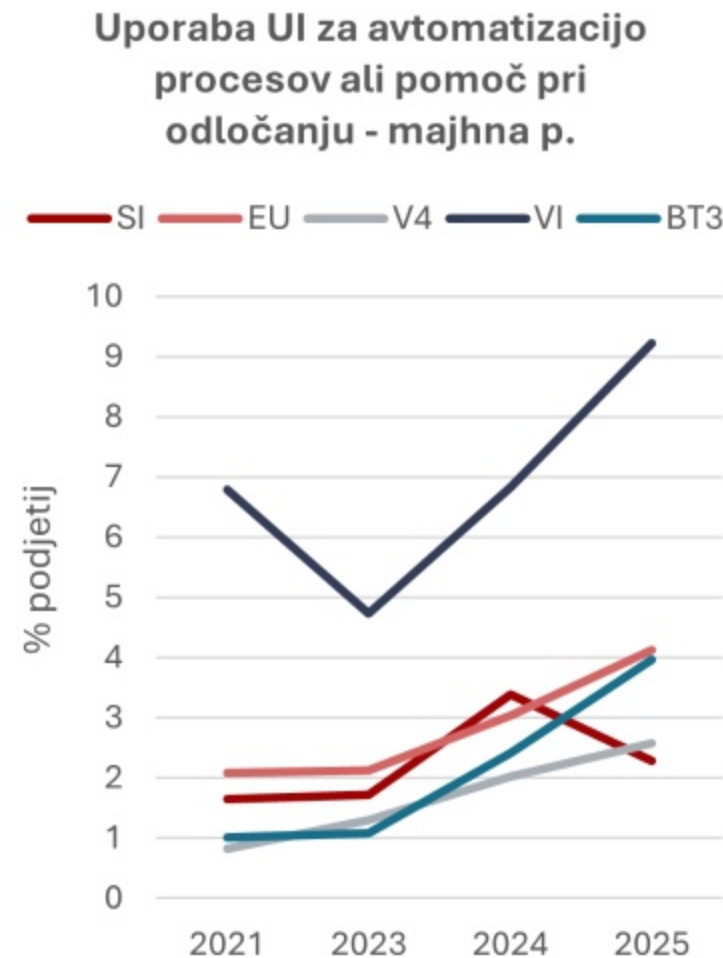
Stanje na področju upravljanja in organizacije podjetij v Sloveniji **je z nekaterih vidikov dobro** (npr. po deležu zaposlenih, ki vedno ali večino časa lahko vplivajo na odločitve, pomembne za njihovo delo, je v Sloveniji med najvišjimi v EU),

a so **gibanja**, predvsem pri vlaganjih v organizacijo in optimizacijo poslovnih procesov, vključno z uporabo umetne inteligence, **izrazito negativna**.

Digitalizacija procesov

Ker produktne inovacije **brez podpore procesnih, organizacijskih in trženjskih inovacij prinašajo bistveno manjše učinke na poslovno uspešnost**, takšni trendi omejujejo potencial za izboljšanje ekonomske učinkovitosti podjetij.

"Trženje" v ozkem smislu

Slovenska podjetja so **nadpovprečno aktivna pri razvoju lastnih blagovnih znamk** (8. mesto v EU),

a te **niso dovolj podprte z diferenciacijo proizvodov ...**

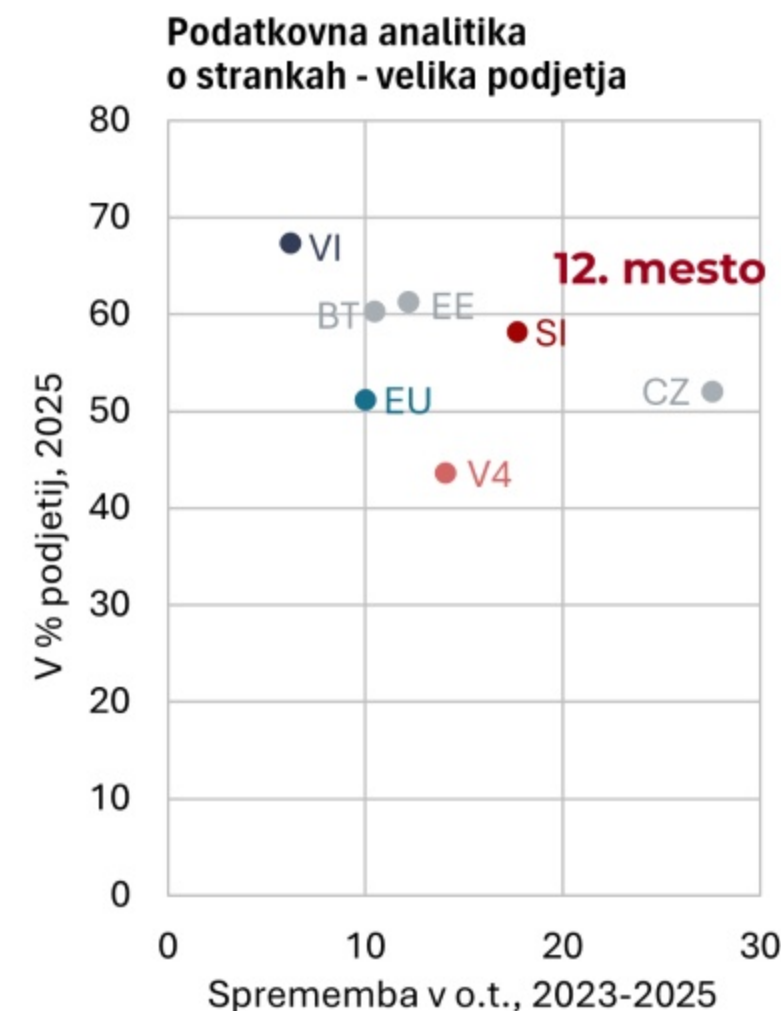
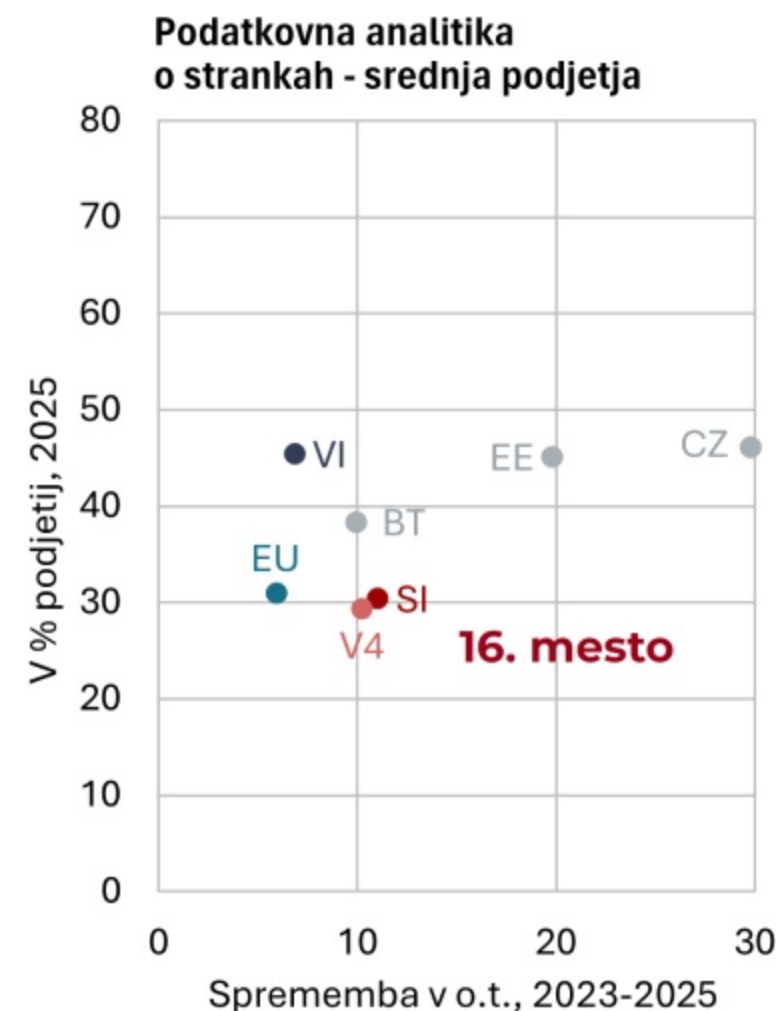
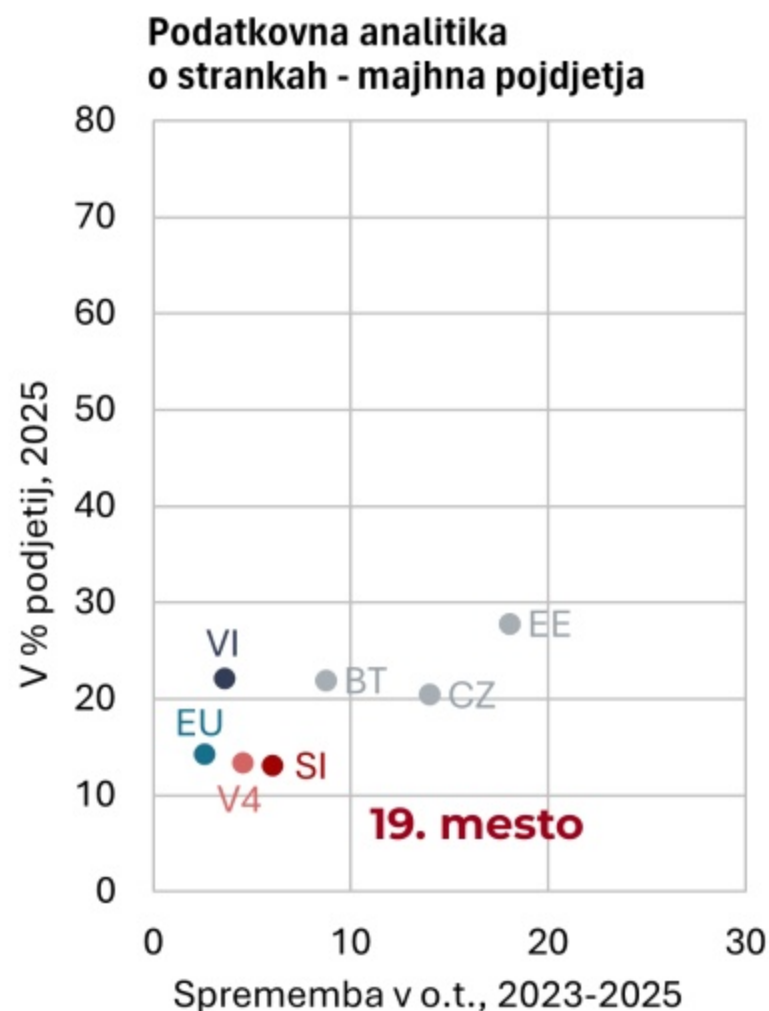
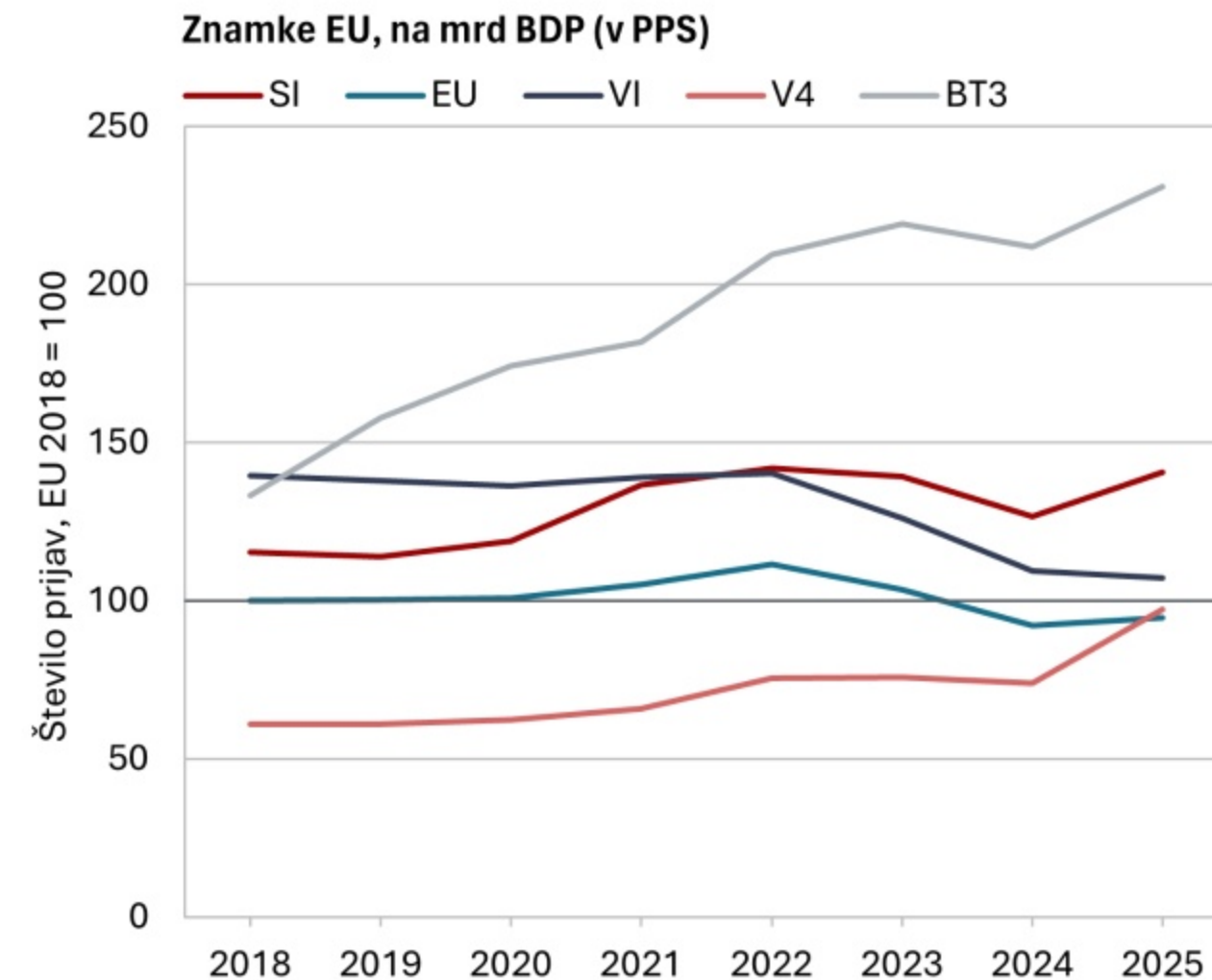
- Dizajn: po številu registriranih modelov EU pri EUIPO glede na BDP Slovenija stagnira (17. mesto).

Ustvarjanje vrednosti za stranko

... in predvsem ne z **nadgradnjo poslovnih modelov, zlasti ne z uporabo digitalnih orodij:**

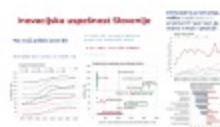
- **Digitalizacija kot vzvod**, ki na osnovi izvršne sposobnosti podjetja funkcijo trženja ciljno poveže in nadgradi s procesom diferenciacije (znamčenje – dizajn – poslovni model) in drugimi funkcijami v podjetju, skladno s potrebami strank.

- Uporaba sistemov za upravljanje odnosov s strankami (CRM): 19. mesto v EU.

Gospodarstvo

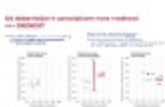
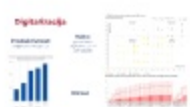
Iz dobaviteljsko-izvajalske v
INOVACIJSKO-USTVARJALNO paradigmo

Kako ustvariti več?

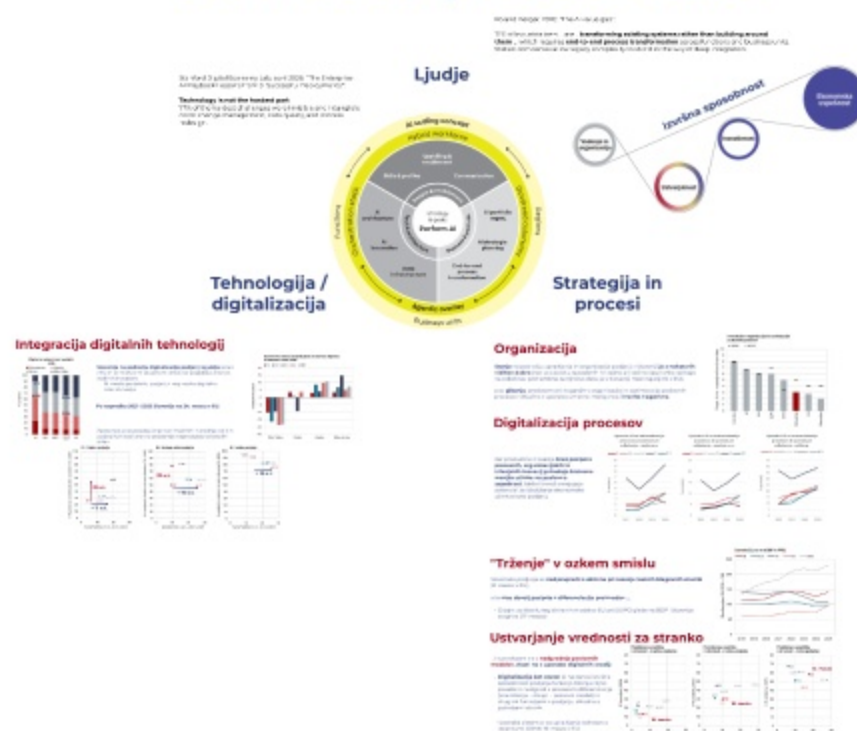
(Drznejši) POSLOVNI MODELI

Operativna odličnost

Poslovna preobrazba

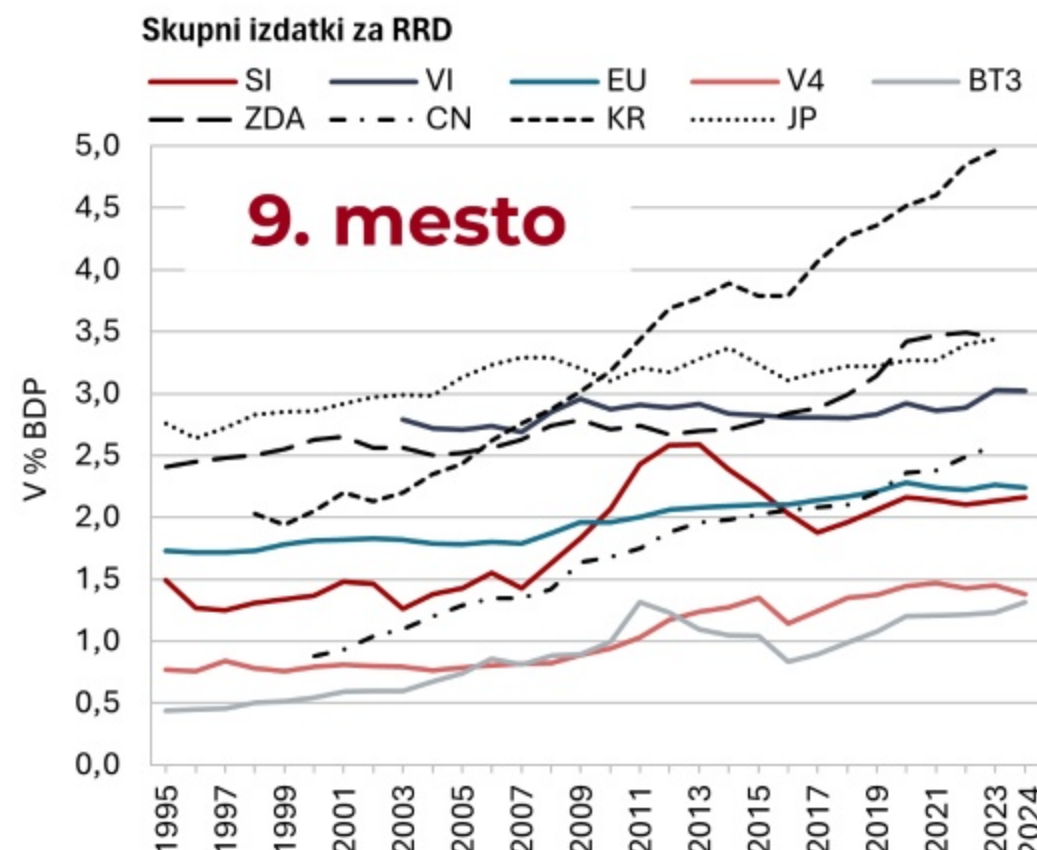
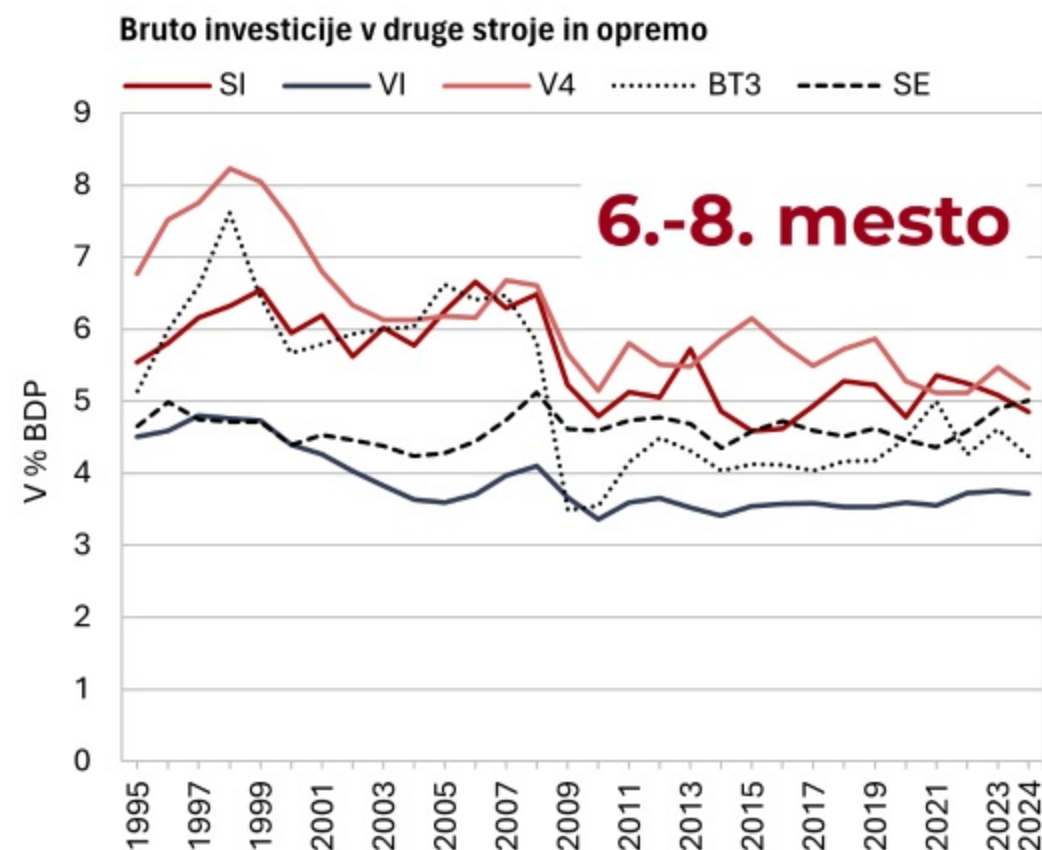

INVESTICIJE

UMAR Investicije v inovativno gospodarstvo

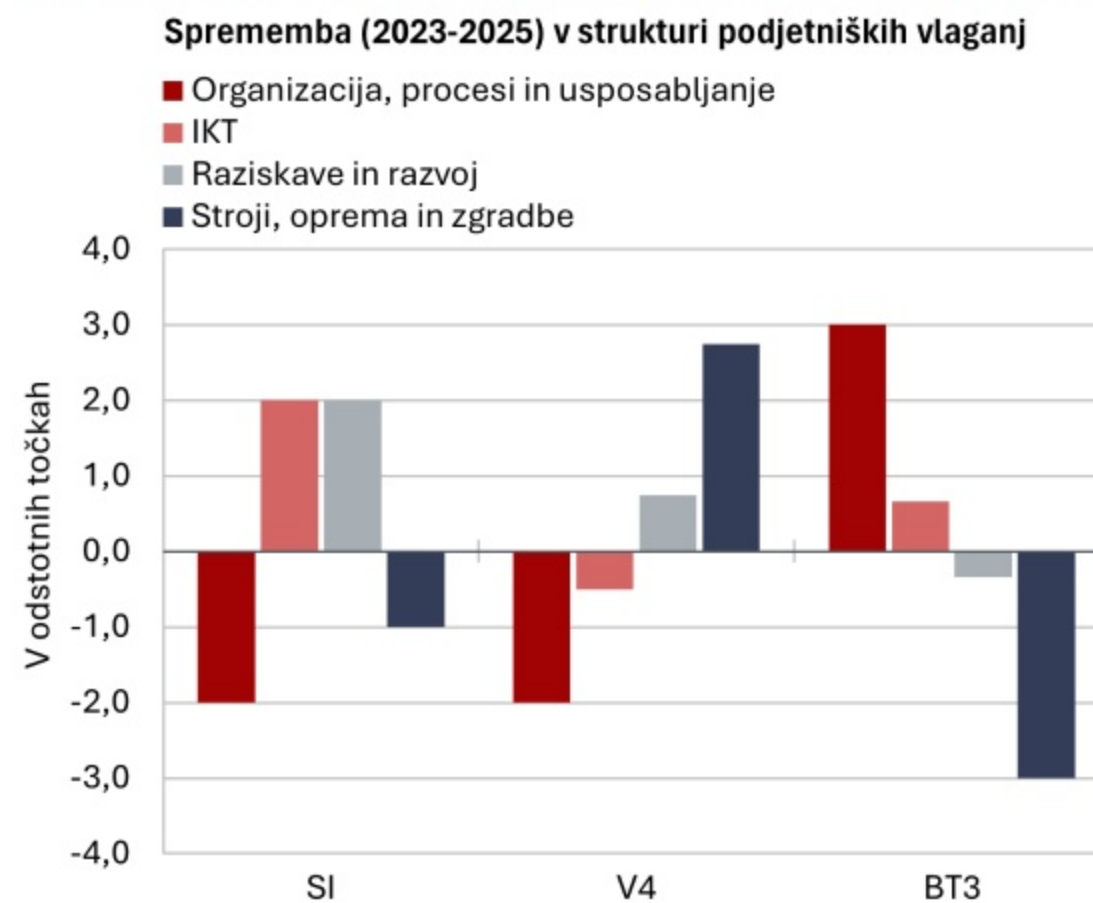
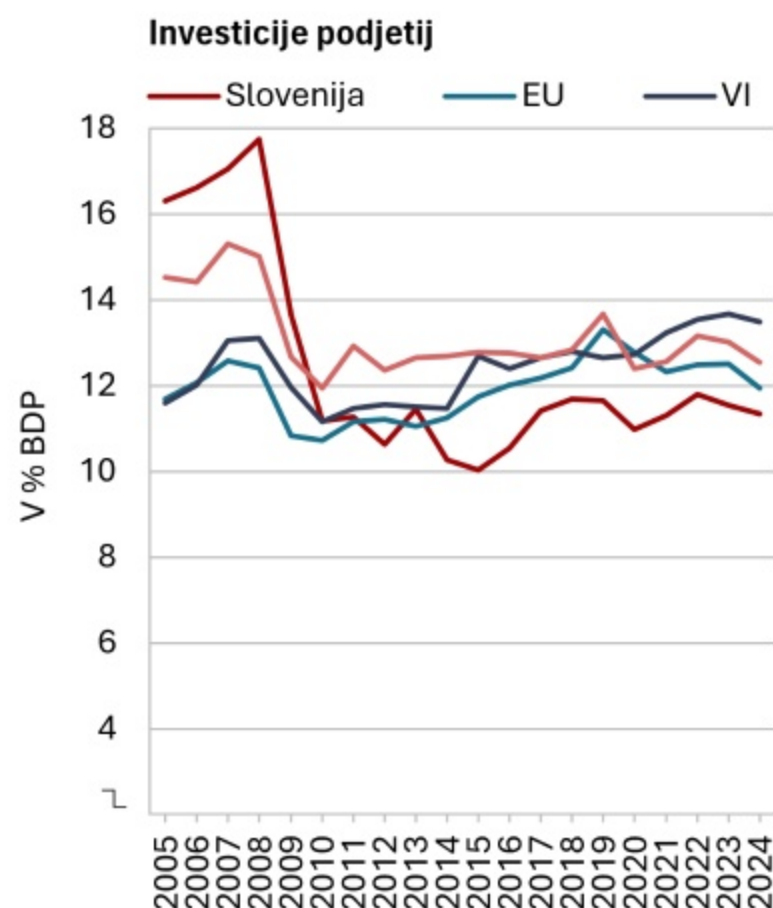

"Kateri" investicije: v inovacijsko podprto rast

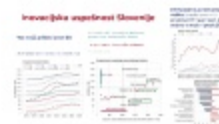
Podjetniškega sektorja

Po vlaganjih v IKT, organizacijski kapital in usposabljanje zaposlenih Slovenija z enim najnižjih deležev v EU zaostaja za vsemi, tudi konkurenčnimi, skupinami držav!!!

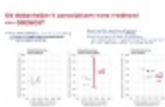
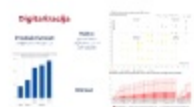

Gospodarstvo

Iz dobaviteljsko-izvajalske v
INOVACIJSKO-USTVARJALNO paradigmo

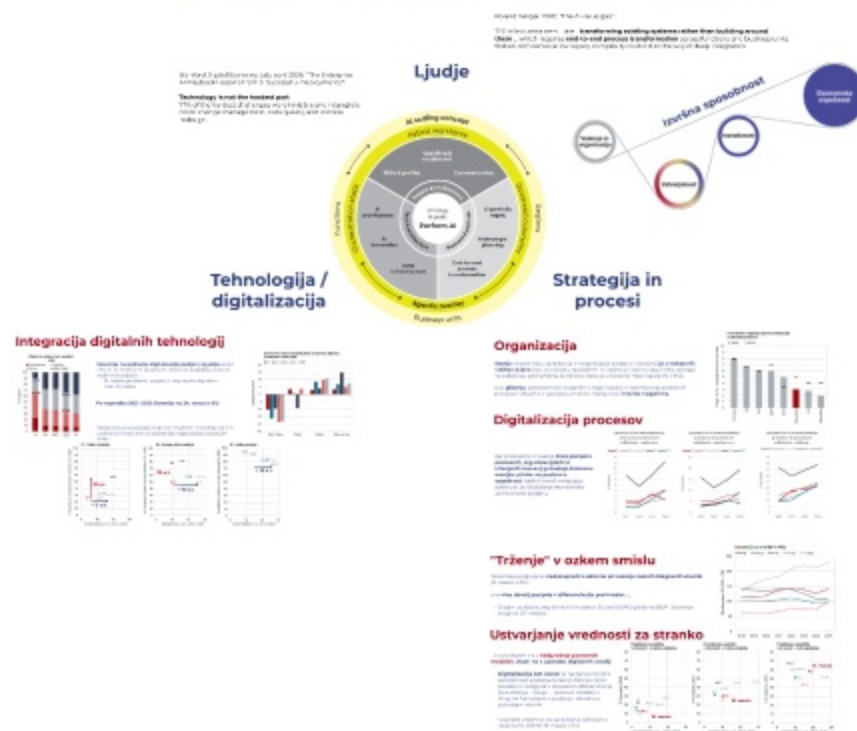
(Drznejši) POSLOVNI MODELI

Operativna odličnost

Poslovna preobrazba

PRIPOROČILA PODJETJEM ZA DVIG PRODUKTIVNOSTI
S POSPEŠITVIJO PREHODA V INOVACIJSKO PODPRTO RAST

Kako ustvariti več?

INVESTICIJE

PRIPOROČILA PODJETJEM ZA DVIG PRODUKTIVNOSTI S POSPEŠITVIJO PREHODA V INOVACIJSKO PODPRTO RAST

1. **Ambiciozno NADGRADNJO POSLOVNIH STRATEGIJ**, podprto z odločnim in **sistematičnim uvajanjem sprememb** ter inovacij na vseh ravneh.

2. Razvoj novih **POSLOVNIH MODELOV** s:

- **pospešitvijo digitalne preobrazbe**, vključno z uvajanjem naprednih oblik uporabe umetne inteligence za: a) boljše razumevanje potreb strank in ustvarjanje novih oblik vrednosti, b) povečanje odzivnosti in agilnosti podjetij, c) močnejšo diferenciacijo na osnovi trajnostih poslovnih modelov, dizajna ter krepitve zaupanja in percepcije znamk.

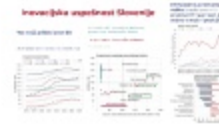
- **uvajanjem organizacijskih in kadrovskih sprememb** s poudarkom na: a) krepitvi izvršne sposobnosti podjetij, b) vzpostavitvi inovacijske kulture in varnega okolja, c) prehodom od formalističnih k prilagodljivim organizacijskim strukturam, d) opolnomočenju zaposlenih, vključno s spodbujanjem uporabe (zahtevnejših) digitalnih tehnologij, e) spodbujanju soustvarjanja, znotraj in zunaj podjetij.

- spodbujanjem eksperimentiranja in **pospešenim investiranjem** v bolj tvegane RRI projekte za razvoj kompleksnejših, diferenciranih proizvodov z visoko dodano vrednostjo.

3. Pospešitev investicij v **AVTOMATIZACIJO** proizvodnje in poslovanja ter **optimizacijo operativnega modela podjetij**.

Gospodarstvo

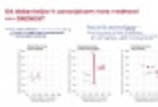
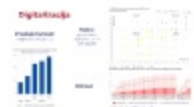
Iz dobaviteljsko-izvajalske v
INOVACIJSKO-USTVARJALNO paradigmo

Kako ustvariti več?

(Drznejši) POSLOVNI MODELI

Operativna odličnost

Poslovna preobrazba

PRIPOROČILA PODJETJEM ZA DVIG PRODUKTIVNOSTI S POSPEŠITVIJO PREHODA V INOVACIJSKO PODPRTO RAST

1. Ambiciozno **NADGRADNJO POSLOVNE STRATEGIJE**, podprto z dodatnim in **sistematičnim uvajanjem sprememb** ter inovacij na vseh ravneh.
2. Razvoj novih **POSLOVNIH MODELOV**:
  - **pospešitveno digitalne preobrazbe**, vključno z uvajanjem naprednih oblik uporabe umetne inteligence za več boljše razumevanje potrebe strank in ustvarjanje novih oblik vrednosti, bi povečanje produktivnosti in agilitati podjetij, bi močnejšo diferenciacijo na osnovi trajnostnih poslovnih modelov, digitalno ter kreativno souznanje in perestroje znamk,
  - **uvajanjem organizacijskih in kadrovskih sprememb** s poudarkom na oblikovanju izvirne sposobnosti podjetij, bi vzpostavili inovativno kulturo in varnega okolja, bi prenehali od formalnih oblik in prilagodili organizacijskim strukturam, bi opredelili, izpostavili, vključno s spodbujanjem uporabe digitalnih tehnologij, bi spodbujali souznanje, ustvarjalnost in zunanjo podjetnost,
  - spodbujanjem ekspanzijskih in **pospešitvenih investicij** v bolj trgane B2B projekte za razvoj kompetenčnih, diferencialnih prispevkov z visoko oblikovano vrednostjo.
3. Pospeševanje investicij v **AVTOMATIZACIJO** proizvodnje in podpiranja ter **optimizacijo operativnega modela podjetij**.

INVESTICIJE

Hvala!

